Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGA-EIA / 109103718

Bijlage(n)
1

Datum 18 november 2026
Betreft Beantwoording schriftelijk overleg Landbouw- en Visserijraad 23 november 2026

Geachte Voorzitter,

Met deze brief beantwoorden wij de vragen van de leden van de BBB-, CDA-, D66-, PRO-, PvdD-, PVV-, SGP- en VVD-fracties in de Tweede Kamer die zijn gesteld tijdens het schriftelijk overleg van 16 november jl. over de Landbouw- en Visserijraad (hierna: Raad) van 23 november 2026. Met deze brief geeft de staatssecretaris tevens gevolg aan het verzoek van de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur om geen onomkeerbare stappen te zetten rond het conceptbesluit rivierkreeft (Kamerstuk 29 664, nr. 215) totdat de Kamerbehandeling is afgerond. Het besluit zal na afronding van dit schriftelijk overleg en een eventueel tweeminutendebat worden voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda en de overige stukken. Deze leden hebben nog enkele vragen.

1. *De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de aankondiging van de Europese Commissie (EC) dat zij de Vogel- en Habitatrichtlijn mogelijk wil herzien. Deze leden maken zich zorgen over de volgordelijkheid in het proces. De stresstest loopt nog, het eindrapport wordt eind 2026 verwacht en toch is de herziening al aangekondigd. Zij vragen de minister hoe hij deze volgorde beoordeelt en of hij bereid is in de Raad te benadrukken dat eerst de uitkomsten van de stresstest en de voorlopige bevindingen, waaruit lijkt dat het soortenbeschermingsstelsel over het algemeen goed werkt, de basis voor vervolgstappen moeten zijn. Wat is de inzet van het kabinet in dit dossier en hoe wordt het beschermingsniveau geborgd?*

Antwoord
De Kamer ontvangt in december 2026 de kabinetsappreciatie van het werkprogramma van de Europese Commissie (hierna: Commissie). De Commissie kondigt in haar werkprogramma een evaluatie van de natuurrichtlijnen aan. Daarbij laat zij in het midden of er sprake zal zijn van een herziening of niet. De Commissie geeft aan dat de evaluatie gericht zal zijn op het effectief en eenvoudig bereiken van de doelstellingen.

Het ligt in de lijn der verwachting dat de uitkomst van de stresstest de basis van de vervolgstappen zal vormen. De minister zal in zijn contacten met de Commissie expliciet nagaan of dat inderdaad het geval is.

2. *De leden van de D66-fractie vragen op welke onderdelen het beschermingsniveau voor mens, dier en milieu in de algemene oriëntatie over het Omnibus-voorstel voedsel- en diervoederveiligheid is behouden en hoe dit in de triloog wordt bewaakt.*

Antwoord
Binnen het compromisvoorstel voor de Omnibus voor veiligheid van voedsel en diervoeder is een verschuiving opgenomen van vastgestelde goedkeuringstermijnen naar meer risicogerichte herbeoordelingen van werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij wordt de beperkte beoordelingscapaciteit van zowel de lidstaten als de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) beter benut door deze in te zetten voor de herbeoordeling van stoffen wanneer hier ook daadwerkelijk wetenschappelijke aanleiding toe is. Voor een dergelijk risicogericht systeem is het belangrijk dat nieuwe wetenschappelijke inzichten over stoffen adequaat worden opgepakt en gevolg krijgen, zodat het beschermingsniveau voor mens, dier en milieu minimaal behouden blijft. Een dergelijk signaleringssysteem was voor de staatssecretaris dan ook een belangrijke inzet bij de onderhandelingen over het voorstel (Kamerstuk 27 858, nr. 773). De staatssecretaris is dan ook blij dat deze geheel is overgenomen in het uiteindelijke compromisvoorstel en nu ook de inzet voor de onderhandelingen in de triloog vormt.

3. *Wat is de stand van zaken en de inzet van het kabinet bij de onderhandelingen over de diertransportverordening en wanneer verwacht het kabinet resultaat?*

Antwoord
De Commissie presenteerde op 7 december 2023 haar voorstel voor een nieuwe Transportverordening. Daarin werden onder meer de maximale transporttijden verkort, het transport bij extreme temperaturen beperkt en de minimale ruimte per dier vergroot, deels in lijn met de wetenschappelijke adviezen van de EFSA uit 2022.

Nederland zet zich, conform het BNC-fiche (Kamerstuk 22 112, nr. 3861) en de door de Kamer aangenomen moties, actief in voor verbetering van het dierenwelzijn in de Transportverordening. Hierbij werkt Nederland actief samen met de Vught-groep landen (Duitsland, Denemarken, Zweden, België, Oostenrijk). Het krachtenveld blijft daarbij uitdagend met een meerderheid van lidstaten die de normen met directe invloed op het dierenwelzijn (voornamelijk voor wat betreft transporttijden en ruimte) zo dicht mogelijk bij de normen uit de huidige verordening (Verordening 1/2005) wil houden. Het voorstel is inmiddels afgezwakt met betrekking tot dierenwelzijn t.o.v. het oorspronkelijke Commissievoorstel.

Het Ierse voorzitterschap is voornemens om binnen zijn zittingstermijn een Raadspositie te bereiken. Nederland maakt daarbij gebruik van iedere mogelijkheid om nog invloed uit te oefenen.

Na vaststelling van de Raadspositie is het wachten op de positie van het Europees Parlement. Het is nog onduidelijk of het Ierse voorzitterschap erin slaagt om tot een

Raadspositie te komen, gezien de complexiteit van het dossier. De staatssecretaris zal de Kamer op de hoogte houden van verdere ontwikkelingen, met name over de uitkomst van de Raadspositie en de uitkomst van de trilogen tussen de Raad, het Europees Parlement en de Commissie.

4. *Deze leden vragen tevens waar de andere regelgeving blijft rondom dierenwelzijn. De transportverordening was een onderdeel van een groter pakket dat een aantal jaar geleden is aangekondigd. Kan de staatssecretaris toezeggen in de Raad te informeren wat de tijdlijn is en tevens een urgentiegevoel af te geven?*

Antwoord
Oorspronkelijk – in 2023 – wilde de Commissie inderdaad een groter pakket aan EU-wetgevingsvoorstellen inzake dierenwelzijn presenteren. Dit is echter beperkt tot de EU-verordening over Transport van levende dieren en de EU-verordening inzake het welzijn van honden en katten en hun traceerbaarheid. De huidige Commissie heeft aangekondigd eind 2026 een eerste wetgevingsvoorstel voor welzijn in de veehouderij te willen publiceren. Dit voorstel zal betrekking hebben op de pluimveehouderij. Een volgend Commissievoorstel, voor welzijn in de varkenshouderij, wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2027. Voor andere veehouderijsectoren zitten gedurende de zittingsperiode van deze Commissie geen voorstellen in de pijplijn.

5. *De leden van de D66-fractie steunen de inzet op regulatory sandboxes voor novel foods naar Nederlands voorbeeld en vragen welk draagvlak er onder andere lidstaten is voor proeverijen van kweekvlees en precisiefermentatie in de Biotech Act. Hoe zorgt het kabinet ervoor dat de uitvoering van de Nieuwe Genomische Technieken (NGT)-verordening, met lage administratieve lasten, ook transparant blijft voor ketenpartijen en consumenten?*

Antwoord
Meerdere lidstaten kijken met interesse naar de proeverijen zoals die worden gehouden in Nederland. Er zullen de komende tijd gesprekken worden gevoerd met andere lidstaten om het draagvlak voor proeverijen en de inzet op efficiëntere en transparantere toelatingsprocedures te bespreken.

De voorwaarden voor transparantie van NGT-planten zijn vastgelegd in de NGT-verordening. Categorie 1 NGT-planten zijn vergelijkbaar met conventioneel veredelde planten. Daarom worden deze planten zoveel mogelijk op dezelfde manier behandeld en uitgezonderd van de regelgeving inzake genetisch gemodificeerde organismen (hierna: GGO) (en de verplichte etikettering). Deze praktijk sluit aan bij GGO-technieken die eerder zijn uitgesloten van de GGO-regelgeving, zoals willekeurige mutagenese en celfusie. Wel zijn in de NGT-verordening andere voorwaarden met lage administratieve lasten gesteld om de keuzevrijheid van professionele gebruikers en consumenten te borgen. Zo worden alle categorie 1 NGT-planten opgenomen in een openbaar toegankelijke database en wordt uitgangsmateriaal van categorie 1 NGT-planten wel geëtiketteerd. Hierdoor is het voor professionele gebruikers duidelijk waarmee ze werken en het staat hen vrij om te kiezen of zij NGT-categorie 1 uitgangsmateriaal willen gebruiken. Voor categorie 2 NGT-planten blijft de GGO-regelgeving wel gelden; producten van deze planten moeten altijd als GGO worden geëtiketteerd.

6. *De leden van de D66-fractie zijn positief over de stijgende vangstmogelijkheden voor blauwe wijting, haring en makreel in lijn met het wetenschappelijk advies. Deze leden vragen de staatssecretaris te bevestigen dat hij blijft inzetten op vangstmogelijkheden conform het International Council for the Exploration of the Sea (ICES)-advies.*

Antwoord
De staatssecretaris bevestigt dat ingezet blijft worden op het vaststellen van vangstmogelijkheden op basis van het ICES-advies, zoals eerder aan de Kamer is gecommuniceerd (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1834).

7. *Voor Noordzee-kabeljauw, dat onder biologisch veilige grenzen zit, vragen zij hoe de beoogde aanscherping van de real time closures, seizoenssluitingen en selectiviteitsmaatregelen bijdraagt aan herstel van het bestand en aan minder bodemberoering. Hoe wordt de visserijsector daarbij perspectief geboden?*

Antwoord
De vangsthoogte en eventuele maatregelen ter bescherming van het kwetsbare kabeljauwbestand moeten in overleg met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen worden overeengekomen. De inzet van de staatssecretaris is erop gericht dat er ook wordt gekeken naar het alternatieve scenario voor de vangsthoogte, ook om vroege chokesituaties in de gemengde visserij te voorkomen. Aangezien de status van het visbestand zich onder biologische veilige grenzen bevindt, zijn alle partijen het erover eens dat aanvullende beheersmaatregelen voor kabeljauw nodig zijn om het bestand te beschermen. Nederland ziet hierbij mogelijkheden in de herziening van *de Real Time Closures* (hierna: RTCs) ter bescherming van jonge kabeljauw. Hierbij zet Nederland in op een aanscherping voor soorten die bescherming nodig hebben, zoals kabeljauw, en een versoepeling voor soorten die boven de biologisch veilige grenzen zitten, zoals wijting. Op deze manier worden de RTCs effectiever in de bescherming van de soorten die het nodig hebben en worden onnodige beperkingen voorkomen. Daarnaast zijn seizoenssluitingen gericht op het beschermen van paaigebieden en dragen tuigaanpassingen bij aan het beperken van bijvangsten. Een combinatie van deze maatregelen moet bijdragen aan het herstel van het kabeljauwbestand.

8. *Zij vragen verder hoe de inzet van het kabinet voor een herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) en vereenvoudiging zich verhoudt tot de ecologische pijler en of de Kamer vóór de Raad een eerste appreciatie van de Visie 2040 kan ontvangen.*

Antwoord
Zoals in de geannoteerde agenda (Kamerstuk 2026D57454) is aangegeven, zal de staatssecretaris tijdens de Raad aangeven de Visie te verwelkomen en zal zijn inbreng in lijn zijn met de brief over deze Visie die het kabinet in juni jl. aan de Commissie heeft verzonden (Kamerstuk 26 737, nr. 13). De staatssecretaris vindt het van belang dat een herziening en vereenvoudiging niet ten koste mag gaan van de oorspronkelijke doelen van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), waaronder de ecologische pijler (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1790).

In overeenstemming met het BNC-proces zal het kabinet de Kamer binnen 6 weken na ontvangst van de mededeling van de Commissie via een BNC-fiche informeren over de kabinetsappreciatie van de Visie 2040. Het fiche zal daarom pas na de aankomende Landbouw- en Visserijraad aan de Tweede Kamer toegezonden kunnen worden.

9. *De leden van de D66-fractie verwelkomen de nieuwe strategische aanpak voor onderzoek en innovatie en de focus op voedselzekerheid, weerbaarheid en strategische autonomie. De strategie legt geen extra middelen vast en loopt vooruit op het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK). Hoe zorgt het kabinet ervoor dat onderzoek en innovatie voor landbouw en voedsel in Horizon Europe en het Europees Concurrentievermogenfonds voldoende ruimte krijgen? Hoe wordt geborgd dat de prioriteit natuurlijke hulpbronnen en circulariteit, zoals bodem, water en biodiversiteit, evenwaardig wordt uitgewerkt naast concurrentiekracht? Hoe wil het kabinet de lessen uit de Nederlandse Agrifood Innovatieagenda en de Code of Practice inbrengen bij de verdere uitwerking?*

Antwoord
Horizon Europe en het Europees Fonds voor Concurrentievermogen (ECF) zetten in op het opschalen van investeringen in onderzoek en innovatie. Binnen het voorstel van de Commissie kunnen onderzoeks- en innovatieprojecten voor de agrarische sector gefinancierd worden via de ECF-vensters "gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie" en “schone transitie en industriële decarbonisatie”. Het kabinet benadrukt dat toekenning van projecten op basis van excellentie, beoogde impact en open competitie plaatsvindt.

De Agrifood innovatieagenda wordt momenteel nog met stakeholders gevormd en besproken tijdens de Innovatietop op 7 december. Uw Kamer zal op dezelfde dag geïnformeerd worden over de inhoud van de agenda. De lessen die getrokken kunnen worden uit de inhoud en het proces van de innovatieagenda, worden meegenomen in de Nederlandse inzet in het Europese proces. Dit geldt ook voor de ervaringen met de proeverijen en de Code of Practices.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van 23 en 24 november 2026. Daarnaast lazen deze leden het fiche over de mededeling EU-strategie AgRI 2040 en Food 2040. Zij hebben de volgende vragen.

<u>AgRI2040 en Food2040</u>

10. *De EC werkt aan nieuwe strategieën voor de toekomst van de landbouw en voedselsystemen: AgRI2040 en Food2040. Voor de uitvoering hiervan zijn het nieuwe European Competitiveness Fund en Horizon Europe van belang. Juist voor een innovatieve en concurrerende land- en tuinbouw zijn investeringen in onderzoek en kennisontwikkeling cruciaal.*

    De leden van de VVD-fractie vinden het daarom belangrijk dat de agrarische sector binnen deze Europese programma's een herkenbare plek krijgt. De industriecommissie van het Europees Parlement (ITRE) heeft zich hier inmiddels ook voor uitgesproken en voorgesteld om landbouw expliciet op te nemen in het ECF. Daarnaast is voorgesteld om binnen Horizon Europe voor de periode 2028-2034

minimaal 8 miljard euro beschikbaar te stellen voor landbouw en de duurzame transitie.

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de minister zich in Brussel inzet voor voldoende middelen voor landbouwkundig onderzoek en innovatie binnen deze Europese programma's. Is de minister bereid zich, in lijn met het voorstel van het Europees Parlement (EP), in te zetten voor een geoormerkt budget voor de agrarische sector? Daarnaast is het voor deze leden van belang dat boeren en tuinders vanaf het begin worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe kennis en innovaties. Hoe wil de minister de betrokkenheid van Nederlandse boeren en tuinders bij het bepalen van Europese onderzoeksprioriteiten waarborgen?

Antwoord
Het kabinet onderschrijft het belang van Europees landbouwkundig onderzoek en innovatie en opschaling en toepassing van innovaties. Dit is essentieel voor een concurrerende, innovatieve en toekomstbestendige Agrifood sector. Binnen het voorstel van de Commissie biedt het ECF-venster 'Gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie' straks mogelijkheden voor de ondersteuning van innovatie en opschaling in de agrarische sector. De expliciete opname van de landbouw en agrifood sectoren was daarmee reeds onderdeel van het Commissievoorstel en is ook behouden in het Raadsakkoord op het ECF [Kamerstuk 21 501-02, nr. 3449]. De inhoudelijke verbinding tussen Horizon Europe en het ECF draagt eraan bij dat onderzoeksresultaten beter kunnen worden vertaald naar concrete toepassingen en opgeschaald binnen de agrarische sector.

De budgetten voor het ECF en Horizon Europe maken momenteel nog deel uit van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK). Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 22 mei jl. (Kamerstuk 22 112, nr. 4357), zet het kabinet zet zich daarbij in voor een gemoderniseerd MFK, meer gericht op onder andere concurrentievermogen en onderzoek en innovatie. Het Kabinet is in zijn algemeenheid geen voorstander van het verder oormerken van budgetten.

Het kabinet onderschrijft het belang dat boeren en tuinders en andere stakeholders vanaf het begin worden betrokken bij de ontwikkeling van kennis en innovatie. Betrokkenheid van stakeholders is een belangrijk onderdeel van bijvoorbeeld het ECF. De Nederlandse agenda voor kennis en innovatie wordt met alle stakeholders vormgegeven. Ook zal de sector betrokken worden bij het vormgeven van het volgende werkprogramma van het tiende Europese Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie (FP10).

Jaarlijkse voortgangsrapportage 2026 DG SANTE

11. *De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat Europese regelgeving werkbaar blijft voor ondernemers en innovatie niet onnodig belemmert. De jaarlijkse voortgangsrapportage van DG SANTE biedt kansen om regelgeving te vereenvoudigen en administratieve lasten terug te dringen. Deze leden vragen de minister welke kansen hij ziet om de regeldruk voor de landbouw- en voedselsector te verminderen en ondernemerschap en innovatie meer ruimte te geven. Welke stappen wil de minister hiervoor op Europees niveau zetten? Welke uitdagingen voorziet hij?*

Antwoord
Het kabinet zet zich in de EU onverminderd in voor verlaging van de regeldruk en administratieve lasten, een betere uitvoerbaarheid en effectiviteit van beleid in de praktijk en vereenvoudiging van regelgeving, onder meer voor de land- en tuinbouw, visserij en biotechnologie. Daarbij is het van belang dat vereenvoudigingsvoorstellen niet leiden tot extra schade aan gezondheid, natuur en milieu, en bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het kabinet heeft zich hier de afgelopen periode onder andere nadrukkelijk voor ingezet in de verschillende Omnibus-trajecten en zal dit ook de komende tijd blijven doen. De voortgangsrapportage DG SANTE, waarnaar de leden van de VVD-fractie vragen, is een jaarlijks terugkerend stuk waarin de Eurocommissaris verantwoording aflegt aan de Raad en het Europees Parlement over regeldrukvermindering, ondersteuning bij de uitvoering, en toezicht. De rapportage biedt op zichzelf geen mogelijkheid tot onderhandelingen over vereenvoudiging en vermindering van administratieve lasten, en leidt niet tot inhoudelijke gesprekken of nieuwe voorstellen.

Raadsverordening voor de vaststelling van de vangstmogelijkheden in de Atlantische Oceaan en de Noordzee voor 2027 en bepaalde bestanden voor 2028

12. *Voor blauwe wijting, Atlantisch-Scandinavische haring en makreel zijn inmiddels afspraken gemaakt over de totale vangstmogelijkheden voor 2027. Over de verdeling tussen de kuststaten is echter nog geen overeenstemming bereikt.*

    De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris hoe de onderhandelingen hierover verlopen. Deze leden onderschrijven het belang van gezonde visbestanden en een duurzame visserijsector. Tegelijkertijd is het van belang dat maatregelen proportioneel zijn en rekening houden met de sociaaleconomische gevolgen voor vissers. Hoe bewaakt de staatssecretaris dit evenwicht in de onderhandelingen over de verdeelsleutel van de vangstmogelijkheden voor 2027?

Antwoord
De onderhandelingen over een verdeelsleutel voor blauwe wijting, Atlantisch-Scandinavische haring en makreel lopen op dit moment nog, waarbij vanwege de vertrouwelijke aard van deze gesprekken geen verdere duiding gegeven kan worden. Nederland zet in deze onderhandelingen in op alomvattende verdeelsleutels op basis van historische vangsten. Het vaststellen van een verdeelsleutel is daarbij een belangrijke maatregel om duidelijkheid te scheppen over de vangstmogelijkheden van elke vissende partij en daardoor overbevissing te vermijden.

13. *Daarnaast vragen deze leden aandacht voor de aanvullende maatregelen voor Noordzeekabeljauw. De staatssecretaris zet in op aanscherping van het RTC-systeem, maar ook op mogelijke seizoenssluitingen en selectiviteitsmaatregelen. Zij onderschrijven logischerwijs het belang van herstel van het kabeljauwbestand, maar vragen hoe wordt voorkomen dat deze maatregelen onnodige beperkingen opleggen aan de visserij op bestanden die er wel goed voor staan. Zij lezen dat de staatssecretaris inzet op weloverwogen en wetenschappelijk onderbouwde maatregelen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de sociaaleconomische gevolgen. Zij onderschrijven deze inzet, maar vragen hoe deze verschillende belangen tegen elkaar worden afgewogen bij het bepalen van de maatregelen.*

Antwoord
De vangsthoogte en eventuele maatregelen ter bescherming van het kwetsbare kabeljauwbestand moeten in overleg met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen worden overeengekomen. De inzet van de staatssecretaris is erop gericht dat er ook wordt gekeken naar het alternatieve scenario voor de vangsthoogte, ook om vroege chokesituaties in de gemengde visserij te voorkomen. Aangezien de status van het kabeljauwbestand zich onder biologische veilige grenzen bevindt zijn alle partijen het erover eens dat aanvullende beheersmaatregelen voor kabeljauw nodig zijn om het bestand te beschermen. Een RTC is gericht op de bescherming van onder andere jonge kabeljauw. Voor de RTCs zet Nederland in op een aanscherping voor soorten die bescherming nodig hebben, zoals kabeljauw, en een versoepeling voor soorten die boven de biologisch veilige grenzen zitten, zoals wijting. Op deze manier worden de RTCs effectiever in de bescherming van de soorten die het nodig hebben en worden onnodige beperkingen voorkomen. Daarnaast zijn seizoenssluitingen gericht op het beschermen van paaigebieden en dragen tuigaanpassingen bij aan het beperken van bijvangsten. Een combinatie van deze maatregelen moet bijdragen aan het herstel van het kabeljauwbestand wat uiteindelijk ook goed is voor de visserij. Voorafgaand aan het vaststellen van de maatregelen wordt ook input bij stakeholders opgehaald. Uiteindelijk komen de onderhandelende partijen de maatregelen overeen.

Commissiemededeling over Visie 2040 voor visserij en aquacultuur en de externe dimensie van het gemeenschappelijk visserijbeleid

14. *De leden van de VVD-fractie verwelkomen de Europese Visie 2040 voor visserij en aquacultuur. Deze leden onderschrijven de Nederlandse inzet op een herziening van het GVB, met onder andere aandacht voor een werkbare aanlandplicht, stabielere vangstmogelijkheden en meer ruimte voor innovatie. Deze leden vragen de staatssecretaris welke punten hij tijdens de Raad nadrukkelijk onder de aandacht zal brengen.*

Antwoord
Zoals aangegeven in de geannoteerde agenda, zal de staatssecretaris zijn inzet doen langs de lijn van de brief die het kabinet in juni jl. heeft verzonden aan de Commissie (Kamerstuk 26 737, nr. 13). Hierin zal hij onder andere aandacht vragen voor een herziening van het GVB, vereenvoudiging van regelgeving en meer ruimte voor innovatie. Het BNC-fiche met kabinetsappreciatie van de visie zal spoedig aan de Kamer worden gestuurd.

Marktsituatie, in het bijzonder na de invasie van Oekraïne

15. *De leden van de VVD-fractie onderschrijven het belang van een weerbare landbouw- en voedselsector. De aanhoudende geopolitieke spanningen, waaronder de oorlog in Oekraïne en het conflict in het Midden-Oosten, laten zien hoe afhankelijk de sector is van ontwikkelingen op internationale markten. Dit geldt onder meer voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van kunstmest. Deze leden vragen de minister waar volgens hem op dit moment de grootste kwetsbaarheden voor de Nederlandse landbouw liggen en hoe hij de weerbaarheid van de sector wil vergroten. Welke mogelijkheden ziet de minister om de toepassing en productie van RENURE verder en sneller op te schalen? Tegelijkertijd vragen deze leden hoe de minister aankijkt tegen de mogelijkheden om, naast de inzet op RENURE, de benutting van dierlijke mest te*

verruimen wanneer de internationale beschikbaarheid en betaalbaarheid van kunstmest verder onder druk komen te staan. Ziet de minister onder de huidige omstandigheden mogelijkheden om opnieuw in te zetten op derogatie? Zo nee, onder welke omstandigheden zou de minister een hernieuwde derogatie wél willen overwegen?

Antwoord
Op 12 juni 2026 is een wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Urm) in werking getreden die het onder voorwaarden mogelijk maakt om Renure-meststoffen toe te passen tot maximaal 80 kg stikstof per hectare per jaar boven op de gebruiksnorm van 170 kg stikstof per hectare per jaar voor dierlijke mest, binnen de totale stikstofgebruiksnorm. Daarnaast heeft de Commissie op 15 oktober 2026 een voorstel gepubliceerd voor uitbreiding van Renure met een vorm van digestaat, dat tot en met 13 november 2026 open stond voor een brede publieke consultatie. De Commissie is voornemens dit voorstel binnenkort in stemming te brengen in het Nitraatcomité. Het is voor de minister van belang om bij de mogelijke uitbreiding van Renure naar een vorm van digestaat de milieueffecten in ogenschouw te nemen, met name ammoniakemissies naar de lucht en de uit- en afspoeling van stikstof en fosfaat naar grond- en oppervlaktewater.

Een verdere verruiming van de aanwendingsmogelijkheden voor dierlijke mest door opnieuw in te zetten op een derogatie is niet aan de orde. Aangezien de Commissie heeft aangegeven dat in Nederland nog een grote opgave resteert ten aanzien van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, ziet de minister geen ruimte voor een nieuwe derogatie om het gebruik van dierlijke mest boven 170 kilogram stikstof per hectare toe te staan.[1]

In de Kamerbrief van 26 juni jl. heeft het kabinet de opschaling en stimulering van Renure aangekondigd, samen met de inzet op groen gas via mestvergisting. Dit draagt bij aan reductie van methaan- en ammoniakemissies en kan voorzien in een aanvullend verdienmodel voor ondernemers. In dat kader heeft de minister recent een conceptregeling bij de Tweede Kamer voorgehangen om de subsidiemodule Hoogwaardige mestverwerking (HMV) met vijf jaar te verlengen. Dit maakt het mogelijk om van 1 januari 2027 tot 1 januari 2032 gefaseerd subsidie te verstrekken voor hoogwaardige mestverwerking. Het kabinet acht de opschaling van Renure wenselijk en zet ook in op de verruiming van de subsidiemodule naar kleinschalige en/of mobiele mestbewerkingsinstallaties voor Renure-meststoffen. Het doel is om deze subsidiemodule in het eerste kwartaal van 2027 open te stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie
De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda, de conceptregelgeving over het vangen van rivierkreeften en de daling van de zeehondenpopulatie. Hierover hebben deze leden vragen en opmerkingen.

<u>Geannoteerde agenda</u>

16. *De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen dat er gesprekken zullen plaatsvinden over de nieuwe vangstmogelijkheden. Ten eerste pleiten deze leden*

[1] Kamerstuk 33037, nr. 643

voor het maximaal beschermen van natuur en dierenwelzijn in deze onderhandelingen. Zij lezen dat de plannen voor vangstmogelijkheden in de Atlantische Oceaan en de Noordzee nog "veel open punten bevatten" en afhankelijk zijn van onderhandelingen met derde landen. Zij vragen het kabinet om kenbaar te maken welke prioriteiten Nederland wil stellen in deze gesprekken. Hoe komt het kabinet op voor de Nederlandse waarden in deze onderhandelingen, zodat we niet overvallen worden door een uitkomst die de belangen van de natuur en dierenwelzijn schaadt?

Antwoord
Zoals in de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van september 2026 is aangegeven (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1834), vindt Nederland het bij de vaststelling van de vangstmogelijkheden van belang dat vangstmogelijkheden worden vastgesteld op het niveau van de Maximale Duurzame Oogst (*Maximum Sustainable Yield*, MSY) of op het niveau van het voorzorgsprincipe indien er minder data beschikbaar zijn over het visbestand. Daarnaast acht Nederland het van belang dat de vangstmogelijkheden in lijn met het GVB worden vastgesteld, waarbij de drie pijlers, te weten de ecologische, sociale en economische pijlers, met elkaar in evenwicht zijn. Daarnaast kunnen er met derde landen ook afspraken worden gemaakt over technische maatregelen, zoals seizoenssluitingen, vistuigen en minimummaten. Hiermee wordt ingezet op aanvullende bescherming van de visbestanden.

17. *De leden van de PRO-fractie vinden het jammer dat deze leden nog geen BNC-fiche hebben ontvangen over de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur. Hoewel de Kamer eerder de brief die de regering naar de EC heeft verzonden heeft ontvangen, geeft dit nog geen volledig beeld van de Visie 2040. Dit maakt het moeilijk om de kabinetsinzet bij te sturen, ervan uitgaande dat deze Visie een onderwerp gesprek is tijdens de Landbouw- en Visserijraad. Kan het kabinet alsnog iets zeggen over de inzet op deze Visie 2040? Wat zal het kabinet, desgevraagd, over dit plan zeggen als dit formeel of informeel ter sprake komt? Op welke punten verschilt dit van de eerder toegestuurde brief?*

Antwoord
Tijdens de Raad van 23 november a.s. zal een gedachtewisseling over de Visie 2040 plaatsvinden. Zoals in de geannoteerde agenda (Kamerstuk 2026D57454) is aangegeven, zal de staatssecretaris tijdens de Raad aangeven de Visie 2040 te verwelkomen en zal zijn inbreng in lijn zijn met de brief over deze visie die het kabinet in juni jl. aan de Commissie heeft verzonden (Kamerstuk 26 737, Nr. 13). De inbreng van de staatssecretaris zal onder parlementair voorbehoud zijn. Conform de met de Kamer overeengekomen BNC-afspraken zal het kabinet de Kamer binnen 6 weken na ontvangst van de mededeling van de
Commissie via een BNC-fiche informeren over de kabinetsappreciatie van de Visie 2040. Het fiche zal daarom pas na de aankomende Landbouw- en Visserijraad aan de Tweede Kamer toegezonden kunnen worden.

<u>Rivierkreeften</u>

18. *De leden van de PRO-fractie ontvangen zorgen vanuit verschillende waterschappen over de effectieve bestrijding van uitheemse rivierkreeften. Ondanks de inzet van beroepsvissers om deze uitheemse soort te bevissen, is het aantal diertjes alleen*

maar toegenomen. Tegelijkertijd zijn de waterschappen en natuurbeheerders beperkt in hun mogelijkheden.

De leden van de PRO-fractie betwijfelen of de voorgestelde regeling voldoende is om de bestrijding te verbeteren. Kan het kabinet onderbouwen dat deze regeling tot een wezenlijke vermindering van de uitheemse rivierkreeftpopulatie zal leiden? Deze leden vragen daarnaast op welke wijze de Unie van Waterschappen en natuurbeheerders zijn betrokken bij het maken van deze regeling. Kan dit op steun rekenen van de waterschappen en natuurbeheerders?

Antwoord
Deze regelgeving met betrekking tot bevissing is opgesteld naar aanleiding van veelvuldige overleggen met waterbeheerders. De regeling geeft invulling aan de wens van waterbeheerders om meer mogelijkheden te krijgen om eigenstandig maatregelen te treffen tegen uitheemse rivierkreeften in hun eigen regio. Daarbij zal de staatssecretaris in contact blijven met de waterbeheerders om de mogelijkheden voor het treffen van maatregelen te blijven verbeteren.

19. *De leden van de PRO-fractie vragen de regering hoe zij verwacht dat de twee nieuwe vistuigen die waterschappen en natuurbeheerders mogen inzetten, daadwerkelijk zullen leiden tot een daling van de rivierkreeftpopulatie. Zo vragen de leden zich af of hoe effectief deze vistuigen zijn, ten opzichte van de vistuigen die beroepsvissers mogen gebruiken. Kan de regering onderbouwen hoe effectief de nieuw toegelaten vistuigen zijn ten opzichte van de vistuigen die beroepsvissers mogen gebruiken? Hoe is dierenwelzijn en het risico op bijvangst afgewogen in de keuze om alleen deze twee nieuwe vistuigen toe te staan? Wat betekent de krimp in het aantal beroepsvissers in de afgelopen jaren voor de bestrijding van rivierkreeften? Is de regering bereid de mogelijkheden voor waterschappen en natuurbeheerders om de uitheemse rivierkreeft te bestrijden verder uit te breiden?*

Antwoord
Bij het opstellen van deze regeling is rekening gehouden met de risico's van de grootschalige inzet van vangtuigen, zoals bijvangst. De twee vangtuigen zijn wetenschappelijk onderzocht op hun effectiviteit en selectiviteit. De vangtuigen zijn nog niet zo effectief als traditionele vangtuigen, maar zijn wel vele malen selectiever. De regeling is zo opgesteld dat aanvullende vangtuigen kunnen worden toegevoegd wanneer onderzoek heeft uitgewezen dat deze voldoende selectief zijn. Door enkel selectieve vangtuigen toe te staan wordt zoveel mogelijk bijvangst en daarmee onnodig dierenleed voorkomen. Een afname in het aantal beroepsvissers zorgt ervoor dat waterbeheerders te weinig mogelijkheden zien om op grote schaal uitheemse rivierkreeften weg te vangen. Deze regeling geeft daarvoor meer mogelijkheden aan waterschappen door ook andere partijen dan beroepsvissers in te kunnen zetten.

20. *De leden van de PRO-fractie vragen zich af of de Visserijwet, gericht op het instandhouden van de visstanden, de juiste juridische route is om de bestrijding van uitheemse rivierkreeften vorm te geven. Door uitheemse kreeften, in bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling, op te nemen als soorten waar de visserijwetgeving voor van toepassing is, worden de mogelijkheden voor waterschappen en natuurbeheerders om deze soorten te bestrijden mogelijk beperkt. Heeft de regering overwogen om de*

schaaldieren van de Unielijst niet op te nemen in bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling? Welke gevolgen zou dit hebben?

Antwoord
Als rivierkreeft uit de Uitvoeringsregeling visserij verwijderd zou worden, dan blijven veel verplichtingen en verboden vanuit de visserijregelgeving van toepassing. Zo blijft het verkrijgen van visrecht bij het gebruik van vistuigen waarmee vissen worden (bij)gevangen die nog wel in bijlage 1 bij deze regeling staan, verplicht. Dit zal ook het geval zijn voor versies van beroepsvistuigen die zijn aangepast om bijvangst te verminderen. De vangtuigen voor het beheersen voor rivierkreeft zullen dan onder de Omgevingswet moeten worden gereguleerd. Een aangepaste fuik of kubbe opnemen als vangtuig onder de Omgevingswet zal niet mogelijk zijn, zolang hiermee ook vissen kunnen blijven worden gevangen die in de genoemde bijlage zijn opgenomen.

Ook het gebruik van de nieuw ontwikkelde selectieve vistuigen die toe worden gestaan op grond van de voorgenomen algemene maatregel van bestuur (AMvB) zullen niet onder de Omgevingswet kunnen worden gereguleerd. Met deze vistuigen kan immers ook Chinese wolhandkrab worden gevangen, die valt onder bijlage 1 bij de Uitvoeringsregeling visserij. Alleen als vistuigen worden gebruikt die geen soorten vangen die in de bijlage staan, is de visserijregelgeving en daarmee het visrecht, niet van toepassing.

Als de visserijregelgeving niet van toepassing is, zal dan overigens onder de Omgevingswet verder ingeregeld moeten worden onder welke condities visserij op rivierkreeft kan plaatsvinden. Regels die nu in de visserijregelgeving zijn opgenomen met het oog op belangen als het beschermen van visbestanden in de natuur, moeten (indien gewenst) opnieuw van toepassing worden verklaard voor zover deze nog niet onder de Omgevingswet zijn geregeld. Om het onder de Omgevingswet te regelen zal waarschijnlijk het Besluit activiteiten leefomgeving moeten worden aangepast. Dit is een AMvB en de wijziging hiervan kost één tot anderhalf jaar. Met de regelgeving die LVVN op dit moment reeds in voorbereiding heeft, kan de regelgeving (voor het vistuigendeel) sneller worden aangepast omdat er een grondslag is om selectieve vistuigen toe te staan in een ministeriële regeling.

21. *De leden van de PRO-fractie brengen in herinnering dat er momenteel een vrijstelling geldt voor het bevissen en verhandelen van uitheemse rivierkreeften, zodat beroepsvissers geprikkeld worden om de diertjes te bevangen (Staatscourant, 7 oktober 2016 (https://rivierkreeft.nl/wp-content/uploads/2018/11/Vrijstelling-RK-bevissing-Unielijst.pdf)). De vrijstelling, zoals opgenomen in artikel 2 van deze regeling, zou tevens moeten voorkomen dat men ze gaat kweken in eigen wateren. Echter kan dit betekenen dat waterschappen en natuurbeheerders aan dezelfde regels worden gehouden als beroepsvissers, met als gevolg dat zij beperkt zijn in hun mogelijkheden om de diertjes effectief te vangen. Kan het kabinet uitleggen of het aanpassen van deze vrijstellingsregeling, zodat expliciet wordt gemaakt dat deze regels alleen gelden voor beroepsvissers op binnenwater, handelaren in vis en horecaondernemers, kan leiden tot betere beheersmogelijkheden voor waterschappen en natuurbeheerders? Is dit besproken met de Unie van Waterschappen en zo niet is het kabinet bereid dit alsnog ter discussie te stellen?*

Antwoord
Onder de Exotenverordening is het verhandelen van invasieve exoten op de Unielijst verboden. De vrijstellingsregeling waaraan de leden refereren, maakt het mogelijk voor beroepsvissers om commercieel op rivierkreeft te vissen. De handelingen die nodig zijn om deze te verhandelen, worden toegestaan mits de vereiste voorzorgsmaatregelen worden getroffen. De verboden uit de Exotenverordening zijn in beginsel niet van toepassing op een waterbeheerder die beheermaatregelen treft tegen uitheemse rivierkreeften. Daarom is het niet nodig de vrijstellingsregeling hiervoor aan te passen.

22. *De leden van de PRO-fractie willen de binnenwateren beschermd zien tegen de uit de hand gelopen groei van uitheemse rivierkreeften. Zij vragen de regering om te overwegen de voorgestelde regeling nader uit te werken, zodat waterschappen en natuurbeheerders een grotere rol kunnen spelen in het beschermen van de binnenwateren. Hoe kijkt de regering in algemene zin naar de rol van waterschappen en natuurbeheerders in de aanpak, ten opzichte van beroepsvissers? Wat gaat de regering doen om de verantwoordelijkheid voor de bestrijding zo effectief mogelijk te beleggen?*

    De leden van de PRO-fractie willen de binnenwateren beschermd zien tegen de uit de hand gelopen groei van uitheemse rivierkreeften. Deze leden vragen de regering om te overwegen de voorgestelde regeling nader uit te werken, zodat waterschappen en natuurbeheerders een grotere rol kunnen spelen in het beschermen van de binnenwateren. Hoe kijkt het kabinet in algemene zin naar de rol van waterschappen en natuurbeheerders in de aanpak, ten opzichte van beroepsvissers? Wat gaat het kabinet doen om de verantwoordelijkheid voor de bestrijding zo effectief mogelijk te beleggen?

Antwoord
De problematiek van uitheemse rivierkreeften is breed en raakt verschillende terreinen. Daardoor ligt er bij de beheersing van uitheemse rivierkreeften een gedeelde verantwoordelijkheid voor verscheidene overheden. Het is belangrijk dat waterbeheerders voldoende mogelijkheden hebben om maatregelen te treffen tegen uitheemse rivierkreeften waar zij dat nodig achten. Beroepsvissers hebben veel ervaring met de vangst van onder andere uitheemse rivierkreeften. Het is belangrijk om hun kennis en kunde zo goed mogelijk in te zetten om zo effectief en met zo min mogelijk schade aan de omgeving uitheemse rivierkreeften weg te vangen. LVVN heeft samen met de Unie van Waterschappen en in overeenstemming met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het Interprovinciaal Overleg opdracht gegeven aan ABDTOPconsult om te komen tot een onafhankelijk en integraal advies over de gezamenlijke aanpak van uitheemse rivierkreeften. Dit traject loopt nu en zal leiden tot een advies voor vervolgstappen. Dat zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2027 met de Kamer gedeeld worden.

<u>Zeehondjes</u>

23. *De leden van de PRO-fractie zijn tot slot geschrokken van het nieuws dat het aantal zeehondjes in de Nederlandse wateren steeds verder afneemt (NOS, 16 november 2026 (https://nos.nl/artikel/2639686-steeds-minder-zeehonden-in-de-waddenzee-afname-grootst-in-nederlandse-wateren)). Hiermee daalt het aantal zeehondjes procentueel gezien twee keer zo veel als het totaalaantal. Volgens de berichtgeving is*

het onduidelijk waar de afname door komt. Hoe duidt het kabinet de afname van zeehondjes en is zij van plan om stappen te zetten om deze daling beter te kunnen verklaren? Is het kabinet bezorgd over deze trend? Welke maatregelen kunnen dit kabinet en andere landen nemen om de zeehondenpopulatie beter te beschermen? Is het kabinet bereid dit tijdens de Landbouw- en Visserijraad ter sprake te brengen bij de relevante lidstaten?

Antwoord
De recente afname van de populatie gewone zeehonden in de Waddenzee is een zorgwekkende bekende trend. Het klopt dat het nog onduidelijk is wat precies deze afname veroorzaakt en er wordt gespeculeerd over meerdere mogelijke oorzaken. Om efficiënte en werkende maatregelen te treffen om de gewone zeehondenpopulatie stabiel te houden, is het van belang om de oorzaak van deze afname te achterhalen. Dit heeft de aandacht van het ministerie van LVVN en sinds 2024 loopt er daarom onder andere het NWO SIA onderzoeksproject “Understanding harbour seal population dynamics in the Dutch Wadden Sea”. Dit tweejarige onderzoek wordt volgend jaar afgerond en zal komen met een advies richting LVVN over wat er nodig is om de oorzaak van de afname van de populatie van gewone zeehonden te achterhalen. Ook lopen er verscheidende onderzoeken binnen het Monitoring en Onderzoek Natuurversterking en Soortenbescherming programma (MONS) en het Wind op zee ecologisch programma (Wozep) naar de populatie en ecologie van gewone zeehonden. Het ministerie van LVVN is daarnaast voornemens om te starten met postmortaal onderzoek voor zeehonden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie
Algemeen
De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van LVVN van 9 oktober 2026 over de conceptregelgeving voor het verbreden van de mogelijkheden voor het wegvangen van uitheemse rivierkreeften, waaronder het ontwerpbesluit tot wijziging van het Reglement voor de binnenvisserij 1985 en de ontwerpregeling tot wijziging van de Uitvoeringsregeling visserij.

De leden van de PVV-fractie willen benadrukken dat uitheemse rivierkreeften ernstige ecologische en materiële schade veroorzaken aan de Nederlandse waterkwaliteit, onze inheemse visstand, waterplanten en de stabiliteit van oevers en kades. Een directe en effectieve aanpak om deze exoten grootschalig terug te dringen heeft voor deze leden dan ook hoge prioriteit. Hoewel zij het voornemen om de juridische mogelijkheden voor het wegvangen te verruimen steunen, hebben zij kritische opmerkingen en vragen over de praktische uitwerking, opgelegde beperkingen voor betrokken partijen en de handhaafbaarheid in het veld.

Parlementaire procedure en verzoek van de commissie

24. *De leden van de PVV-fractie wijzen op de brief van de vaste Kamercommissie voor LVVN van 5 november 2026 (Kamerstuk 2026D55692), waarin de bewindspersoon formeel wordt verzocht om geen onomkeerbare stappen te zetten met betrekking tot het ontwerpbesluit totdat de parlementaire behandeling in de Kamer is afgerond. Kan de staatssecretaris van LVVN toezeggen dat de voordracht van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Reglement voor de binnenvisserij 1985 aan de Afdeling advisering van de Raad van State pas plaatsvindt nadat de beantwoording*

van deze schriftelijke inbreng door de Kamer is ontvangen en inhoudelijk is gewogen?

Antwoord
Ja, dat kan de staatssecretaris toezeggen.

Uitsluiting van sportvissers en particuliere grondeigenaren

25. *De leden van de PVV-fractie stellen vast dat het gebruik van de nieuw aangewezen selectieve vistuigen (de sleufval en de paraplukorf) naar aanleiding van het voorgestelde artikel 7b van het Reglement voor de binnenvisserij 1985 uitsluitend wordt toegestaan aan waterschappen, door waterschappen gecontracteerde derden en beroepsvissers. Zelfstandige inzet door sportvisserijverenigingen, sportvissers of particuliere landeigenaren wordt expliciet uitgesloten. Waarom kiest de staatssecretaris ervoor om deze bereidwillige partijen uit te sluiten van zelfstandige inzet, terwijl de noodzaak tot het grootschalig terugdringen van de populatie uitheemse rivierkreeften enorm hoog is?*

Antwoord
Het wordt waterschappen toegestaan andere partijen in te huren om onder verantwoordelijkheid van het waterschap met de selectieve vistuigen uitheemse rivierkreeften weg te vangen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om beroepsvissers, muskusratbestrijders, sportvisserijverenigingen of aannemersbedrijven. Hiermee kunnen bereidwillige partijen zoals sportvissers of landeigenaren worden ingezet, maar alleen op een manier waarop het volgens het waterschap bijdraagt aan het verbeteren van de natuur of de waterkwaliteit. Goedbedoelde maar ongecontroleerde wegvangacties kunnen aanzienlijke schade veroorzaken doordat de rivierkreeften zich kunnen verspreiden als ze niet zorgvuldig worden vernietigd.

Beperkingen voor de beroepsvisserij

26. *De leden van de PVV-fractie merken op dat in de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit staat dat verzoeken uit de consultatie om de visserijvoorwaarden in paragraaf 4.9 van de Uitvoeringsregeling visserij voor beroepsvissers te versoepelen, zijn afgewezen. Waarom maakt de staatssecretaris het voor de beroepsvisserij niet aantrekkelijker of flexibeler om vol in te zetten op het uitdunnen van de populaties uitheemse rivierkreeften?*

Antwoord
Dit ontwerpbesluit is bedoeld om het gebruik van selectieve rivierkreeftvistuigen toe te staan aan beroepsvissers en waterschappen. De voorwaarden om beroepsvisser te worden maken geen onderdeel uit van deze regeling.

Beroepsvissers bevissen de rivierkreeft doorgaans om deze te verkopen en mogen deze bevissen met alle beroepsvistuigen zoals fuiken, waarmee ook grootschalige andere vissoorten gevangen kunnen worden. Daarbij worden kleinere niet marktwaardige rivierkreeften doorgaans teruggezet omdat het primaire doel van de visserij niet is gericht op het verminderen van de rivierkreeftenpopulatie, maar op benutting van de marktwaardige grotere exemplaren. Ook mogen beroepsvissers binnen de voorwaarden van de regelgeving op andere soorten vissen. Het aanpassen van de vereisten om beroepsvisser te worden voor specifiek rivierkreeftvissers zou naar verwachting leiden

tot een grote toename van vissers die onder het predicaat rivierkreeftvisser met beroepsvistuigen gaan vissen. Daardoor kan een grote ecologische impact op veel verschillende soorten ontstaan omdat beroepsvissers niet alleen op rivierkreeft zullen vissen maar ook op andere soorten. Het zou daarmee zorgen voor een grotere druk op de visstand dan verantwoord en wenselijk is.

Wanneer waterschappen of partijen in dienst of opdracht van waterschappen gebruik maken van de selectieve rivierkreeftvistuigen is dit niet met het doel van commerciële visserij, maar om de rivierkreeftpopulatie terug te dringen in het kader van de taken van het waterschap. Waterschappen zullen daarbij ook de kleine rivierkreeften opvissen hetgeen noodzakelijk is om deze exoot terug te dringen. Andere soorten moeten direct worden teruggezet. Het terugdringen van de rivierkreeftpopulatie is nodig om de waterkwaliteit en biodiversiteit te verbeteren.

Beschikbaarheid en productiesnelheid van de nieuwe vistuigen

27. *De leden van de PVV-fractie zien dat in de ontwerpregeling tot wijziging van de Uitvoeringsregeling visserij uitsluitend de sleufval en de paraplukorf worden aangewezen als toegelaten selectieve vistuigen. In de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit wordt echter erkend dat deze vistuigen momenteel nog geproduceerd moeten worden en niet direct op grote schaal beschikbaar zijn. Binnen welke termijn verwacht de staatssecretaris dat deze vistuigen in voldoende aantallen commercieel leverbaar zijn voor de praktijk?*

Antwoord
De markt voor deze selectieve vistuigen zal zich nog moeten ontwikkelen. Met de voorliggende regelgeving worden eisen gesteld waaraan deze vistuigen zullen moeten voldoen. Wanneer de markt voldoende vistuigen kan produceren is niet bekend. Totdat de selectieve vistuigen voldoende beschikbaar zijn, zal ruimhartig worden omgegaan met de ontheffingverlening voor waterbeheerders die uitheemse rivierkreeften willen wegvangen met conventionele vistuigen.

Bureaucratische bewijslasten bij tijdelijke ontheffingen

28. *De leden van de PVV-fractie constateren dat waterschappen in de overgangsfase of bij specifieke wateromstandigheden afhankelijk blijven van traditionele tuigen zoals fuiken en kubben. Hiervoor is een ontheffing op grond van artikel 11 van het Reglement voor de binnenvisserij 1985 vereist. Uit de toelichting blijkt dat de Unie van Waterschappen heeft verzocht om bij een ontheffingsaanvraag niet steeds opnieuw te hoeven onderbouwen waarom de selectieve tuigen ongeschikt zijn, maar dit verzoek is afgewezen.*

    De leden van de PVV-fractie vragen waarom de staatssecretaris de waterschappen opzadelt met extra bureaucratische bewijslasten zolang er nog een feitelijk tekort is aan goedgekeurde selectieve vistuigen.

Antwoord
Het gebruik van beroepsvistuigen is binnen de geldende visserijregelgeving voorbehouden aan beroepsvissers. Deze vistuigen vangen ook aanzienlijke hoeveelheden vis, en de grootschalige inzet die nodig is voor het wegvangen van rivierkreeft kan veel schade aan de natuur veroorzaken. Dit is als structurele oplossing

niet wenselijk. Desalniettemin kan het voor waterschappen noodzakelijk zijn deze te gebruiken, omdat de rivierkreeft nog meer schade kan veroorzaken. Totdat de selectieve vistuigen voldoende beschikbaar zijn, zal ruimhartig worden omgegaan met de ontheffingverlening voor waterbeheerders die uitheemse rivierkreeften willen wegvangen met conventionele vistuigen. Daarbij blijft de staatssecretaris in nauw contact met waterbeheerders, ondernemers en kennisinstellingen die nieuwe selectieve vistuigen ontwikkelen.

Systeemaanpak en het risico van dweilen met de kraan open

29. *De leden van de PVV-fractie willen benadrukken dat wetenschappelijk onderzoek aantoont dat afvangen zonder aanvullende inrichtings- en systeemmaatregelen ertoe leidt dat de populaties rivierkreeften na het stopzetten van de vangst snel terugkomen naar het oorspronkelijke niveau. Op welke wijze borgt de staatssecretaris dat verruiming van de vangstmogelijkheden wordt opgenomen in een effectieve totaalaanpak, zodat het wegvangen niet zal leiden tot een kostbaar en oneindig traject?*

Antwoord
De aanpak van uitheemse rivierkreeften is complex en afhankelijk van verschillende factoren zoals locatie en de soort rivierkreeft die in dat gebied voorkomt. Onderzoek toont aan dat een combinatie van verschillende maatregelen noodzakelijk is om uitheemse rivierkreeftpopulaties effectief te beheersen. Dit blijkt ook uit het afwegingskader uitheemse rivierkreeften van de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA). Wegvangen kan een belangrijk onderdeel zijn van de beheersingsaanpak naast inrichtingsmaatregelen zoals natuurvriendelijke oevers. Het opstellen van een complete beheersingsaanpak tegen uitheemse rivierkreeften ligt bij de lokale waterbeheerder die het best bekend is met de specifieke situatie en benodigdheden. Deze regeling zorgt ervoor dat waterschappen meer instrumenten en mogelijkheden hebben om uitheemse rivierkreeften weg te vangen en te komen tot een complete beheersingsaanpak.

Handhaving en het negeren van het HUF-advies van de NVWA

30. *De leden van de PVV-fractie constateren dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bij de toets op Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid (HUF-toets) heeft geadviseerd om een life- databestand in te stellen van alle door waterschappen gecontracteerde derden, maar dat de staatssecretaris dit advies niet heeft overgenomen vanwege bijkomende uitvoeringslasten. Hoe wil de staatssecretaris garanderen dat de NVWA in het veld stroperij en illegale visserij doeltreffend kan onderscheiden van legale afvangacties door derden?*

Antwoord
Sinds de toets op Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid (HUF-toets) is een aantal waterbeheerders begonnen met grootschalige afvangacties. Deze acties worden uitgevoerd op basis van een ontheffing of door beroepsvissers, en hierbij wordt ook afgestemd met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). De NVWA hanteert daarbij de methode voor handhaving die in het conceptbesluit is opgenomen. Bij deze afvangacties wordt doorgaans goed afgestemd tussen de waterbeheerder en de handhaving en blijkt dit goed mogelijk. Mogelijk zullen op een

later moment aanvullende eisen worden gesteld als dit nodig blijkt vanuit de waterbeheerder of handhaving.

Onderzoek naar aangepaste traditionele vistuigen

31. *De leden van de PVV-fractie lezen dat op korte termijn onderzoek wordt afgerond naar het aanpassen van traditionele fuiken en kubben met een ontsnappingsbuis om bijvangst te voorkomen.*

    De leden van de PVV-fractie vragen wanneer de staatssecretaris de resultaten van dit onderzoek naar de Tweede Kamer stuurt en hoe snel deze aangepaste traditionele tuigen bij een positief resultaat weer toegelaten kunnen worden.

Antwoord
Het onderzoek is recent afgerond en wordt hierbij met de Tweede Kamer gedeeld. Aangezien fuiken en kubben veelvuldig gebruikt worden voor stroperij, zal het nodig zijn om aanvullende afspraken te maken met de waterbeheerders en de NVWA voordat deze kunnen worden toegestaan. Wanneer dit handhaafbaar blijkt, zullen deze zo snel mogelijk worden toegestaan.

Borging van volksgezondheid in gesloten visgebieden

32. *De leden van de PVV-fractie lezen dat de ontwerpregeling tot wijziging van de Uitvoeringsregeling visserij het gebruik van de sleufval en paraplukorf verbiedt in visgebieden die vanwege overschrijding van dioxinenormen zijn gesloten op grond van artikel 28b van de Uitvoeringsregeling visserij. Hoe wordt gecontroleerd en geborgd dat toch gevangen kreeften of Chinese wolhandkrabben uit deze verontreinigde gebieden niet illegaal in de voedselketen of de reguliere handel terechtkomen?*

Antwoord
Het gebruik van de selectieve vistuigen wordt in deze gebieden verboden. Hiermee sluit deze regelgeving aan bij de reeds geldende regelgeving voor visserij in deze verontreinigde gebieden en is er geen extra risico dat vervuilde krabben en rivierkreeften in de handel komen.

Tijdpad en invulling van de motie-Vermeer (Kamerstuk 21501-32, nr. 1816)

33. *De leden van de PVV-fractie herinneren aan de motie-Vermeer (Kamerstuk 21501-32, nr. 1816), waarin het kabinet wordt verzocht de beoogde regelgeving uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 aan de Tweede Kamer voor te leggen.*

    De leden van de PVV-fractie vragen of de staatssecretaris kan toelichten hoe het verdere tijdpad tot de verwachte inwerkingtreding op 1 juli 2027 er uitziet en of er voldoende ruimte geboden wordt voor reacties uit de praktijk.

Antwoord
In de openbare internetconsultatie zijn reacties opgehaald. Deze reacties zijn meegenomen in de opzet van de regeling. De kaders van de regeling zijn breed ingestoken, onder andere na veelvuldig overleg met waterbeheerders.

Het ontwerpbesluit wordt zo snel mogelijk na onderhavige behandeling in de Kamer aanhangig gemaakt bij de Afdeling advisering van de Raad van State (RvS).

Vermoedelijk brengt vervolgens eind februari 2027 de RvS advies uit binnen de streeftermijn van drie maanden. Omstreeks eind maart 2027 zal een nader rapport worden opgesteld. Naar verwachting blijft hiermee voldoende tijd voor inwerkingtreding op 1 juli 2027.

Slotopmerkingen
De leden van de PVV-fractie zien de beantwoording van de gestelde vragen met belangstelling tegemoet en verzoeken de staatssecretaris van LVVN om de nota naar aanleiding van het verslag zo snel mogelijk aan de Tweede Kamer te doen toekomen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor de Landbouw- en Visserijraad en hebben hierover enkele vragen.

34. *De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de voorgestelde verruiming van de mogelijkheden om uitheemse rivierkreeften weg te vangen. Deze leden maken zich zorgen over de schade die deze soorten veroorzaken en over de gevolgen voor gestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Zij constateren dat het voorstel meer mogelijkheden geeft om rivierkreeften te bestrijden, maar geen wijziging aanbrengt in de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling. Kan de staatssecretaris aangeven wie verantwoordelijk is voor het organiseren en financieren van een samenhangende en gebiedsgerichte aanpak, juist ook wanneer rivierkreeften zich tussen verschillende beheergebieden verplaatsen?*

Antwoord
De problematiek van uitheemse rivierkreeften is breed en raakt verschillende terreinen. De minister van Infrastructuur en Waterstaat is systeemverantwoordelijk voor de KRW. Het behoud of herstel van dier- en plantensoorten en van natuurdoeltypen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn is een taak die is belegd bij provinciebesturen. Het zorgdragen voor het treffen van maatregelen voor Natura 2000-gebieden is in beginsel ook belegd bij het provinciebestuur. Het zorgdragen voor het treffen van maatregelen voor bijzondere nationale natuurgebieden is belegd bij de minister van LVVN.
De provincies zijn verantwoordelijk voor het maken van beleid ter uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor regionale wateren en de waterschappen geven daar uitvoering aan bij het waterbeheer in de regionale wateren. Voor het regionale waterbeheer buiten de KRW-oppervlaktewaterlichamen zijn de waterschappen ook verantwoordelijk. In die wateren geldt alleen een KRW-verplichting als de toestand in deze wateren invloed kan hebben op de KRW-wateren.

35. *De leden van de CDA-fractie hechten eraan dat de verruiming daadwerkelijk leidt tot minder rivierkreeften en herstel van de waterkwaliteit en biodiversiteit. Hoe wordt dit gemonitord? Is de staatssecretaris bereid afspraken te maken met waterschappen en beroepsvissers over een combinatie van bevissing, ecologisch herstel en het voorkomen van verdere verspreiding?*

Antwoord

Om uitheemse rivierkreeften in een gebied terug te dringen zal inderdaad vaak een combinatie aan maatregelen nodig zijn, waaronder ook maatregelen die niet specifiek gericht zijn op de rivierkreeft. Voordat natuurvriendelijke oevers worden aangelegd, kan het bijvoorbeeld nodig zijn om eerst de populatie van rivierkreeft te verminderen door middel van wegvangen, omdat deze anders de nieuw aangeplante planten direct opeten. Waterbeheerders zullen zelf de inschatting moeten maken welke combinatie aan maatregelen nodig is, en met deze regelgeving krijgen ze meer mogelijkheden om het wegvangen vorm te geven. Waterbeheerders zullen zelf de effectiviteit van hun aanpak beoordelen. Voor de KRW gebeurt dit al voor ecologische waterkwaliteit.

36. *De leden van de CDA-fractie onderschrijven het belang van vaccinatie tegen vogelgriep voor de bescherming van de diergezondheid en perspectief van pluimveehouders. Deze leden wijzen op het belang van behoud van afzetmogelijkheden voor producten van gevaccineerde en niet-gevaccineerde dieren. Is de staatssecretaris bereid tijdens de Raad te pleiten voor een Europese aanpak om handelsbelemmeringen bij vaccinatie weg te nemen? Kan hij aangeven welke concrete afspraken met andere lidstaten en belangrijke handelspartners nog nodig zijn en binnen welke termijn deze kunnen worden gemaakt?*

Antwoord
De staatssecretaris werkt hard aan een plan van aanpak vaccinatie vogelgriep, om dit zo snel mogelijk te kunnen implementeren. Zoals in zijn brief van mei dit jaar moet daarvoor nog veel worden geregeld, waaronder het wegnemen van mogelijke handelsbelemmeringen. In de EU zijn er regels over het intraverkeer van gevaccineerd pluimvee en de producten daarvan. De handel in producten van gevaccineerd pluimvee is mogelijk, zij het dat er eisen aan zijn verbonden. Afzet bij de detailhandel is de verantwoordelijkheid van de pluimveesector, maar de staatssecretaris is bereid de sector daarbij te ondersteunen als dat opportuun is. Handel met derde landen ligt op twee niveaus. Voor export is het vooral de verantwoordelijkheid van de individuele lidstaten om afspraken te maken met derde landen. Niet alle lidstaten hebben immers een gelijk belang bij handel. De staatssecretaris werkt hard aan het wegnemen van eventuele handelsbarrières, onder andere in bilaterale gesprekken en in de internationale werkgroep die ik heb opgericht. De Commissie neemt ook deel aan deze werkgroep. Over de voortgang van deze acties wordt u op korte termijn geïnformeerd. De staatssecretaris zet zich in om zoveel mogelijk belemmeringen weg te nemen, maar afzet garanderen is onmogelijk. Ook hier speelt de sector een rol, in het wegnemen van bezwaren van de retail en levensmiddelenbedrijven. De sector zet zich daarvoor in. En ook hier is de staatssecretaris bereid de sector te ondersteunen in deze gesprekken.

37. *De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de AgRI 2040 en Food 2040. Deze leden onderschrijven het belang van innovatie voor voedselzekerheid, verduurzaming en het verdienvermogen van ondernemers. Kan de minister uiteenzetten welke concrete Nederlandse prioriteiten hij bij de verdere uitwerking wil inbrengen en hoe deze aansluiten op de Agrifood Innovatieagenda en de strategische agenda voedselzekerheid? Welke belemmeringen bij de toepassing en opschaling van wil de minister met voorrang aanpakken? Aan welke meetbare resultaten en termijnen verbindt hij deze inzet?*

Antwoord
Nederland zal bij de verdere uitwerking van AgRI 2040 en Food 2040 inzetten op het versterken van het Europese innovatie-ecosysteem en het versnellen van de toepassing en opschaling van innovaties. Deze inzet sluit aan bij de Agrifood Innovatieagenda, die zich ook richt op het versnellen van innovaties binnen Agtech, weerbaar telen, voedselinnovaties en glastuinbouw. Daarnaast zal Nederland aandacht vragen voor onderzoek en innovatie die bijdragen aan een weerbaar voedselsysteem en het verminderen van strategische afhankelijkheden. Hiermee wordt aangesloten bij de Strategische Agenda Voedselzekerheid, waarin ook het versterken van de crisisparaatheid centraal staat. De Europese strategieën kunnen daarmee ook bijdragen aan het versnellen van de uitvoering van beide nationale agenda's, omdat hierdoor Europese samenwerking en financieringsmogelijkheden beter kunnen worden benut.

Bij het wegnemen van belemmeringen zal Nederland prioriteit geven aan het verbeteren van de toegang tot financiering voor startups en het mkb, het versterken van de verbinding tussen onderzoek en praktijktoepassing en het faciliteren van demonstratie en opschaling. Daarnaast zal Nederland aandacht vragen voor het wegnemen van regelgevende belemmeringen en de inzet op regulatory sandboxes.

Wat betreft meetbare resultaten en termijnen geldt dat de Commissie beide strategieën de komende jaren samen met de lidstaten en belanghebbenden zal uitwerken. Het is daarom nu nog niet mogelijk om concrete resultaten en termijnen aan de Nederlandse inzet te verbinden.

38. *De leden van de CDA-fractie constateren dat in de Raadspositie over de gemeenschappelijke marktordening na 2027 de sectorale interventies voor groenten en fruit verplicht blijven. Tegelijkertijd krijgen lidstaten meer flexibiliteit in de omvang van de programma's. Kan de minister aangeven welke kansen en risico's dit biedt voor Nederlandse telersverenigingen? Hoe voorkomt de minister daarbij dat een verschil in Nederlandse financiering leidt tot een ongelijk speelveld? Deze leden constateren ook dat sectorale interventies voor eiwithoudende gewassen vrijwillig worden. Hoe wil de minister binnen deze uitkomst alsnog de Europese eiwitproductie versterken en de afhankelijkheid van geïmporteerde eiwitgrondstoffen verminderen?*

Antwoord
In de Raadspositie over de gemeenschappelijke marktordening krijgen lidstaten meer flexibiliteit bij de inhoudelijke invulling inzake de sectorale interventies. Dit betekent dat de Nederlandse omvang en steun aan operationele programma's beter toegespitst kan worden op de kansen en uitdagen waar de Nederlandse sector voor staat, in samenhang met de bredere doelen voor Nederland onder het Nationaal en Regionaal Partnerschapsplan (NRPP). In de Raadspositie zijn tevens regels opgenomen ten aanzien van de sectorale interventies om een ongelijk speelveld te voorkomen. Zo is opgenomen dat maatregelen binnen sectorale interventies voor 50% door producentenorganisaties zelf gefinancierd dienen te worden, de overige 50% door een combinatie van EU- en nationale steun. Het aandeel eigen financiering van producentenorganisaties is daarmee gelijk in de EU.

Nederland heeft zich in de Raad voorts ingezet voor steun aan de sector eiwithoudende gewassen via sectorale interventies. Nu in de Raadspositie de sectorale interventies voor

deze sector vrijwillig zijn geworden, zal moeten bekeken worden hoe deze sector het beste ondersteund kan worden. Als onderdeel van het NRPP en de inzet van budgetten hiervoor zal een integrale afweging gemaakt moeten worden tussen de verschillende (verplichte) sectoren en interventies.

39. *De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de onderhandelingen over de vangstmogelijkheden voor 2027. Deze leden zien dat voor makreel, blauwe wijting en Atlantisch-Scandinavische haring afspraken zijn gemaakt over de totale vangstmogelijkheden, maar nog niet over een verdeelsleutel tussen de kuststaten, waardoor de daadwerkelijke vangsten naar verwachting hoger zullen uitvallen. Hoe wordt voorkomen dat inspanningen van Europese vissers voor duurzaam bestandsbeheer teniet worden gedaan door overschrijdingen elders en dat de gevolgen daarvan onevenredig bij de Nederlandse vissers terechtkomen?*

Antwoord
Nederland blijft zich in EU-verband inzetten voor het bereiken van een alomvattende verdeelsleutel op basis van historische vangsten. Daarbij is het van belang om maatregelen te treffen tegen de partijen die zich schuldig maken aan overbevissing. In dat kader is de staatssecretaris verheugd te melden dat in de jaarvergadering van de North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC) van 10 t/m 13 november jl. een aanbeveling van de EU, het Verenigd Koninkrijk en IJsland is aangenomen waarmee maatregelen tegen vaartuigen met door Rusland gevangen makreel aan boord kunnen worden getroffen, wanneer de aan Rusland toegekende vangstrechten worden overschreden.

40. *De leden van de CDA-fractie constateren dat de staatssecretaris tijdens de Raad aandacht zal vragen voor een herziening van het GVB, terwijl het BNC-fiche over de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur pas na deze Raad wordt verwacht. Kan de staatssecretaris voorafgaand aan de Raad verduidelijken welke concrete knelpunten volgens hem aanpassing van de basisverordening vereisen en welke al binnen het bestaande kader kunnen worden opgelost? Hoe zorgt hij ervoor dat vereenvoudiging, innovatie en de energietransitie op korte termijn doorgang vinden, ook wanneer een herziening van het beleid meer tijd vraagt?*

Antwoord
De inbreng van de staatssecretaris tijdens de Raad van 23 november zal in lijn zijn met de eerdere Nederlandse inbreng op de Visie 2040 (Kamerstuk 26 737, nr. 13). Een concreet knelpunt dat aanpassing van de basisverordening vereist is de aanlandplicht, die in de huidige vorm niet uitvoerbaar is. Het op korte termijn doorgang vinden van vereenvoudiging kan plaatsvinden via een omnibusverordening. Voor de aanlandplicht en de vereenvoudigingsvoorstellen is de Commissie in eerste instantie aan zet om met een voorstel te komen. De staatssecretaris zal deze beide onderwerpen onder de aandacht van de Commissie blijven brengen. Voor innovatie werkt de staatssecretaris samen met andere lidstaten aan het ontwikkelen en uitwisselen van kennis over kansrijke nieuwe innovaties, zoals de ontwikkeling van een alternatieve kuil (bijvoorbeeld FloMo), bijvangstregistratie (CatchWAM) en de pulskor. Voor de energietransitie zoekt de staatssecretaris verdere samenwerking met andere lidstaten, onder andere via het *Energy Transition Partnership*.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

41. *De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda. Deze leden hebben hier nog enkele vragen over. Zij hebben daarnaast een vraag over de lopende stresstest voor de Vogel- en Habitatrichtlijnen.*

    De leden van de SGP-fractie constateren dat het GVB is geëvalueerd, maar dat een eventuele herziening van het GVB niet is opgenomen in het werkprogramma van de EC voor volgend jaar. Deelt de staatssecretaris, gelet op alle onduidelijkheden en problemen met betrekking tot de aanlandplicht, de mening van deze leden dat herziening van het GVB nodig is en niet kan wachten? Wil de staatssecretaris in de Visserijraad inzetten op het opnemen van herziening van het GVB in het werkprogramma van de EC voor volgend jaar?

Antwoord
De staatssecretaris blijft zich inzetten voor een herziening van het GVB, onder andere om de aanlandplicht aan te passen. De oproep om het GVB te herzien doet de staatssecretaris regelmatig, onlangs nog in de brief met input op de Vision 2040 (Kamerstuk 26 737, nr. 13). Zoals de staatssecretaris in deze brief heeft aangegeven, is deze herziening urgent en noodzakelijk om toe te werken naar een duurzame en competitieve sector. Hij zal deze oproep herhalen in zijn interventie bij de aankomende Raad.

42. *De leden van de SGP-fractie lezen dat wordt gesproken over aanscherpingen met betrekking tot de vangstmogelijkheden voor de Noordzee-kabeljauw. Deze leden willen erop wijzen dat verschil moet worden gemaakt tussen de zuidelijke kabeljauwbestanden en de noordelijke kabeljauwbestanden. De zuidelijke staan door klimatologische ontwikkelingen sterk onder druk, terwijl dat bij de noordelijke een heel ander verhaal is. Daarbij komt dat door de kottervloot vooral gericht op de noordelijke bestanden wordt gevist en juist niet op de zuidelijke. Is het de inzet van de staatssecretaris om te voorkomen dat de kottervloot wordt geconfronteerd met nieuwe technische maatregelen en gesloten gebieden, die niet aantoonbaar zullen leiden tot herstel?*

Antwoord
De inzet van de staatssecretaris is erop gericht dat er ook wordt gekeken naar het alternatieve scenario voor de vangsthoogte, ook om vroege chokesituaties in de gemengde visserij te voorkomen. Het is echter onduidelijk in welke mate de verschillende subbestanden – het Vikingbestand, het Noordelijke bestand en het Zuidelijke bestand – met elkaar mengen, wat het belangrijk maakt om aanvullende maatregelen te nemen zodat het bestand kan herstellen. Nederland ziet hierbij kansen in de herziening van de RTCs ter bescherming van jonge kabeljauw. Hierbij zet Nederland in op een aanscherping voor soorten die bescherming nodig hebben, zoals kabeljauw, en een versoepeling voor soorten die boven de biologisch veilige grenzen zitten, zoals wijting. Op deze manier worden de RTCs effectiever in de bescherming van de soorten die het nodig hebben en worden onnodige beperkingen voorkomen. Daarnaast zijn de seizoenssluitingen gericht op het beschermen van paaigebieden en dragen tuigaanpassingen bij aan het beperken van bijvangsten. Een combinatie van deze maatregelen moet bijdragen aan het herstel van het kabeljauwbestand, wat uiteindelijk ook goed is voor de visserij. Net als in voorgaande jaren zet de

staatssecretaris zich er ook voor in om te onderzoeken hoe ecosysteemeffecten, zoals klimaatverandering, beter kunnen worden meegewogen in het beheer van kabeljauw. In het ICES-advies wordt een doorkijk gegeven naar het verwachte herstel van het visbestand. Op basis van de beschikbare gegevens verwacht ICES dat herstel nog mogelijk is en dat de huidige hersteldoelen passend blijven.

43. *De leden van de SGP-fractie zien in de lopende Europese stresstest voor de Vogel- en Habitatrichtlijnen mogelijkheden om meer ruimte te creëren voor soepelere vergunningverlening. Deze leden constateren bijvoorbeeld grote verschillen tussen lidstaten wat betreft de beoordeling van het effect van stikstofdepositiebijdragen op Natura 2000 habitats. Zo hanteert Duitsland veel hogere drempelwaarden dan Nederland, mede omdat Duitsland in tegenstelling tot Nederland de meetbaarheid van individuele projectbijdragen in de praktijk meeweegt. Wordt dit door Nederland geagendeerd? Zo ja, hoe? Ziet de minister hier mogelijkheden om meer ruimte te krijgen voor toestemmingverlening voor kleine, berekende depositiebijdragen van individuele projecten?*

Antwoord
Nederland heeft aan de stresstest bijgedragen onder meer via de beantwoording van een digitale vragenlijst. De antwoorden zijn op 24 september jl. met de Kamer gedeeld (Kamerstuk 21 501-08, nr. 1048). De minister herkent het punt van verschillen tussen lidstaten. In de antwoorden op de vragenlijst is ook benoemd dat EU-richtsnoeren op het gebied van een EU-brede harmonisatie van de beoordeling van kleine stikstofdepositiebijdragen zou kunnen bijdragen aan het effectiever en simpeler bereiken van de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De verschillen aangehaald door de leden van de SGP-fractie komen echter grotendeels voort uit verschillen tussen nationale situaties, zowel in staat van de natuur, implementatie van de richtlijn en jurisprudentie. In Nederland wordt er momenteel gewerkt aan de invoering van de rekenkundige ondergrens, die is gebaseerd op de meetdetectielimiet.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie
De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor de aanstaande landbouw- en visserijraad. Deze leden hebben hier enkele vragen over.

<u>Visie 2040 voor visserij en aquacultuur</u>

44. *De leden van de PvdD-fractie vragen zich af waarom de EC geen beperkingen op de groei van carnivore aquacultuur in de EU voorstelt in de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur. De kweek van carnivore vissoorten legt namelijk een groot beslag op mariene ecosystemen, draagt bij aan overbevissing en kan ook de voedselvoorziening in kwetsbare kustgemeenschappen onder druk zetten. In het rapport The Growing Threat of Carnivorous Aquaculture voorspelt Compassion in World Farming (https://www.ciwf.org/explore-our-resources/reports-position-papers-briefings/aquaculture/executive-summary-the-growing-threat-of-carnivorous-aquaculture/) dat aquacultuur van vleesetende vissoorten in de EU richting het jaar 2040 met 30 procent toe zal nemen, waardoor de vraag naar in het wild gevangen vissen met zelfs 70 procent zou stijgen, als er geen maatregelen worden genomen. Is de staatssecretaris bereid om dit in de Raad aan te kaarten? Wil hij pleiten voor beperkingen op carnivore viskweek, analoog aan de beperkingen die de EU binnen het GVB immers ook aan wildvangst stelt?*

Antwoord
Zoals is opgenomen in de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur en in het coalitieakkoord vindt de staatssecretaris het van belang dat aquacultuur op een duurzame manier plaatsvindt. Ook de viskweek op land, zoals die in Nederland plaatsvindt, ziet hij als onderdeel daarvan. De inzet van de sector is ook al geruime tijd om het gebruik van vismeel en visolie te reduceren waar dat mogelijk is. In de Raad zal de staatssecretaris zich daarom inzetten voor duurzame aquacultuur, maar zal daarbij niet specifiek pleiten voor beperkingen op carnivore viskweek.

45. *De leden van de PvdD-fractie zijn van mening dat de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur octopuskweek in de EU niet uitsluit. Nederland is zeer terecht wel tegen octopuskweek. Is de staatssecretaris bereid om in de Raad te pleiten voor een standpunt tegen octopuskweek in de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur? Hoewel de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur dierenwelzijn erkent als een pijler van de Europese aquacultuur en ook de noodzaak om het EU-kader voor het welzijn van waterdieren in de aquacultuur verder te ontwikkelen, lezen deze leden geen stappenplan noch toezeggingen om wetgeving aan te nemen ter bescherming van het welzijn van waterdieren. Zij zijn benieuwd hoe de staatssecretaris ervoor wil zorgen dat het welzijn van vissen en andere waterdieren meer prioriteit krijgt in de Visie 2040.*

Antwoord
Aangezien het geen direct nationaal belang is, zal de staatssecretaris benoemen dat Nederland geen voorstander is van de kweek van octopus wanneer dit onderwerp specifiek aan de orde komt in het gesprek over de Visie 2040 voor visserij en aquacultuur. De staatssecretaris geeft prioriteit aan duurzame visserij en aquacultuur, waar dit een onderdeel van is. Verder vindt de staatssecretaris het van belang dat dierenwelzijn als pijler voor de ontwikkeling van duurzame Europese aquacultuur wordt benoemd in de Visie 2040.

46. *De leden van de PvdD-fractie vragen verder of de staatssecretaris het met deze leden eens is dat het onwenselijk is dat vissen, zoals zalm, worden gevoerd met gedode kippen en dat het al helemaal onwenselijk is dat dat niet duidelijk wordt gecommuniceerd aan burgers via de verpakking (Volkskrant, 29 oktober 2026 (https://www.volkskrant.nl/economie/veel-supermarktzalm-is-gevoerd-met-kip-maar-dat-staat-niet-op-de-verpakking~be95a328/)). Wat gaat de staatssecretaris hieraan doen?*

Antwoord
De vereisten voor de consumenteninformatie op de verpakking van visserijproducten zijn vastgelegd in Europese wet- en regelgeving, waaronder de gemeenschappelijke marktordening (Verordening (EU) nr. 1308/2013). De informatie is hierbij voornamelijk gericht op de herkomst van de visserijproducten. De staatssecretaris vindt het hierbij belangrijk dat consumenten op basis van de beschikbare informatie een duurzame keuze kunnen maken.

SCoPAFF-vergadering gewasbeschermingsmiddelen november 2026

47. *De leden van de PvdD-fractie constateren dat uit het Burgerberaad Klimaat blijkt dat 83 procent van de mensen wil dat schadelijk landbouwgif helemaal verdwijnt van de markt en van hun bord (Burgerberaad Klimaat*

    (https://www.burgerberaadklimaat.nl/advies/advies+document/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=3169180)). Het kabinet schrijft dat ze deze aanbeveling overneemt, maar dat klopt niet (Kamerstuk 2026D25917). Bijvoorbeeld bij bromuconazool, een stof die schadelijk is voor ongeboren kinderen in de buik en zeer giftig is voor waterorganismen. Nederland stemt in met de tijdelijke verlenging van de toelating van deze stof, terwijl al in 2013 al de motie-Ouwehand (Kamerstuk 27858, nr. 222) werd aangenomen om deze stof van de markt te halen, dus al bijna 15 jaar geleden. De staatssecretaris is zich hiervan bewust, maar doet het af met een stemverklaring en stemt vervolgens gewoon voor verlenging. Dat doet de staatssecretaris al jaren, bij alle stoffen die worden genoemd in de motie. Waarom stemt Nederland niet tegen? Waarom is het uitsluiten van de stoffen uit de motie voor verlenging geen voorwaarde voor Nederland om steun te geven? Hoe verhoudt dit zich tot de aangenomen motie-Ouwehand? Hoe heeft Nederland uiteindelijk gestemd en wat was de uitkomst? Steunen de ministers van LVVN, Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) dat Nederland voor stemt? Is de staatssecretaris bereid alsnog het met 83 procent steun aangenomen advies van het burgerberaad over te nemen en het gebruik van schadelijk landbouwgif helemaal te stoppen?

Antwoord
Dit kabinet zal door het sluiten van een convenant gewasbescherming, het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen fors verminderen. Hiervoor zullen nationaal bindende afspraken worden gemaakt met de glastuinbouw, de akkerbouw en ketenpartijen (Kamerstuk 27 858, nr. 770). Hiermee komt het kabinet tegemoet aan de aanbeveling van het burgerberaad ‘Gezonde voeding voor iedereen’. Waar het gaat over de Europese herbeoordeling van werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen, vindt de staatssecretaris dat besluitvorming over de herbeoordeling, zoals bij bromuconazool, te lang duurt. Wanneer besluitvorming, buiten de schuld van de aanvrager om, niet tijdig plaatsvindt is de Commissie gehouden om een voorstel te doen om de goedkeuringstermijn tijdelijk te verlengen (artikel 17 van Verordening (EG) 1107/2009). In het geval van bromuconazool heeft de staatssecretaris zich, op verzoek van uw Kamer via de motie-Ouwehand, door middel van een stemverklaring verzet tegen de tijdelijke verlenging van de goedkeuringstermijn van de stof bromuconazool. Dit standpunt is afgestemd met de ministers van Infrastructuur en Waterstaat, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en Werkgelegenheid en voor de stemming gedeeld met de Kamer (Kamerstuk 2026Z24775). Het voorstel betrof een pakket met meerdere stoffen waardoor een stem tegen het voorstel ook een stem is tegen de tijdelijke verlenging van andere werkzame stoffen. De staatssecretaris vindt het niet juist wanneer dergelijke werkzame stoffen zonder een goed doorlopen besluitvorming van de markt af moeten. Daarom heeft de staatssecretaris ingestemd met het voorstel van de Commissie dat door de vergadering is aangenomen.

48. *De leden van de PvdD-fractie lezen dat het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) wat betreft het middel amidosulfuron aangeeft dat de residudefinitie van de EC ontoereikend is. Is die*

alsnog op verzoek van Nederland aangepast? Wat heeft Nederland uiteindelijk gestemd? Waarom maakt de staatssecretaris hier wel zijn steun voorwaardelijk aan een wijziging door de EC en doet hij dit in andere gevallen niet? Kan de staatssecretaris aangeven hoe precies de consistentie van zijn lijn begrepen kan worden?

Antwoord
In het betreffende voorstel van de Commissie ontbrak een administratief onderdeel waardoor de nationale beoordeling van middelen niet op een geharmoniseerde wijze zou worden uitgevoerd. Hierdoor kon het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) de staatssecretaris niet positief adviseren op het voorstel wanneer dit onderdeel niet toereikend zou worden aangevuld. De Commissie heeft dit onderdeel alsnog opgenomen waardoor het Ctgb de staatssecretaris toch positief kon adviseren. Nederland kon daardoor instemmen met het voorstel.

NC-fiche Agri 2040 en Food 2040

49. *De leden van de PvdD-fractie lezen dat volgens het kabinet de focus van de bio-economie "niet alleen" moet liggen op energiegewassen en houtige biomassa. De Kamer heeft met de aangenomen motie-Teunissen (Kamerstuk 36725-XXIII, nr. 11) en recent de aangenomen gewijzigde motie-Kostić c.s. (Kamerstuk 37020-XXIII, nr. 48) echter duidelijk uitgesproken dat BECCS met houtige biomassa niet moeten worden gestimuleerd of gefaciliteerd. Hoe neemt het kabinet deze moties mee in zijn inzet op AgRI 2040 en Food 2040? Is het kabinet bereid zich in Europa ervoor in te zetten dat onderzoeks- en innovatiegeld niet gaat naar BECCS of het verbranden van houtige biomassa en energiegewassen? Welke rol ziet het kabinet dan nog voor energiegewassen en houtige biomassa? Waarom schrijft het kabinet niet dat de focus van de bio-economie "niet" moet liggen op energiegewassen en houtige biomassa? Is de minister bereid om dit aan te passen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord
Op het vlak van de verbranding van houtige biomassa en energiegewassen is in Europa de discussie nog volop gaande, ook omdat de rol van verbranding van houtige biomassa in de energievoorziening tussen lidstaten sterk verschilt. Deze inzet kan daarom ook niet binnen Europa snel totaal worden afgebouwd. Op termijn is dit wel de inzet van Nederland. Wat betreft de inzet in Europa, waar het kabinet wordt gevraagd zich er sterk voor te maken dat onderzoeksgeld niet naar BECCS of de verbranding van houtige biomassa en energiegewassen gaat: dit raakt aan beleidsterreinen van andere ministeries, met name EZK. Het kabinet beraadt zich nog op de uitvoering van de beide moties.

Houtige biomassaverbranding in combinatie met BECCS wordt verkend als methode om bij te dragen aan het halen van de klimaatdoelen. Voor energiegewassen specifiek geldt dat deze op grond van de RED nauwelijks ruimte of toepassing kennen in Nederland. Houtige biomassa heeft daarentegen wel een belangrijke rol binnen de bio-economie, waarbij het cascaderingsprincipe leidend is: eerst komen hoogwaardige toepassingen zoals bouwmaterialen, daarna chemische en farmaceutische toepassingen, en pas ten slotte energieopwekking. Om die reden is in de tekst gekozen voor de formulering dat de focus van de bio-economie "niet alleen" op energiegewassen en houtige biomassa

moet liggen: energiegewassen hebben een beperkte rol, maar houtige biomassa blijft als grondstof relevant voor de bio-economie, mits volgens de cascadering ingezet.

50. *De leden van de PvdD-fractie vragen verder hoe het kabinet zich in de EU precies inzet om ervoor te zorgen dat belastinggeld niet wordt gebruikt om reclame te maken voor vlees- en zuivel. Klopt het dat de EU nu weer miljoenen aan belastinggeld gaat besteden voor promotie van vlees- en zuivel? Hoe stelt Nederland zich daarin op? De Kamer heeft met de aangenomen motie-Wassenberg/Van Raan (Kamerstuk 21501-20, nr. 1565) gevraagd om actief verzet tegen EU-subsidies voor vleespromotie. Kunt u aangeven wat het kabinet sindsdien concreet ermee heeft gedaan, hoe dit in de huidige standpuntbepaling wordt meegenomen en hoe het kabinet zich hier de komende tijd voor gaat inzetten?*

Antwoord
In het kader van het EU-Promotiebeleid voor landbouwproducten (Verordening 1144/2014) worden subsidies voor voorlichtings- en afzetbevorderingsacties van landbouwproducten verstrekt. Het beleid richt zich op de EU en derde landen. Er zijn onder meer specifieke budgetten voor informatievoorziening over duurzame en biologische producten en voor het stimuleren van de consumptie van groenten en fruit. Ook programma's gericht op dierlijke producten komen in aanmerking voor subsidie. De verdeling van het budget over dierlijke en plantaardige landbouwproducten is afhankelijk van de ingediende aanvragen en varieert per jaar. Besluiten over welke programma's subsidie ontvangen worden in Europees verband genomen op basis van vooraf gedefinieerde criteria.

Tot het aantreden van kabinet-Schoof in 2024 heeft Nederland zich in lijn met de aangenomen motie-Wassenberg/Van Raan (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1565) uitgesproken tegen subsidie uit het EU-Promotiebeleid voor vlees. Een ruime meerderheid van lidstaten is echter voorstander van het verstrekken van subsidie aan alle soorten landbouwproducten waaronder vlees en zuivel.

Sinds zijn aantreden zet de staatssecretaris zich in voor een gebalanceerde inzet van het EU-promotiebeleid om zo het concurrentievermogen van de landbouwsector in den brede te versterken. Dit draagt bij aan een weerbare sector die gebruikt maakt van de mogelijkheden die nieuwe en bestaande EU-handelsverdragen bieden. De staatssecretaris is in lijn hiermee geen voorstander van het uitsluiten van bepaalde landbouwproducten.

De leden van de PvdD-fractie vragen of hun vragen één voor één beantwoord kunnen worden en zien de beantwoording met interesse tegemoet.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie
De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de stukken voor de Landbouw- en Visserijraad (november). Deze leden hebben hierover vragen en opmerkingen.

Visserij

51. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris bij welke visbestanden het ontbreken van afspraken met derde landen over de quotaverdeling tot de grootste knelpunten leidt.*

De leden van de BBB-fractie vragen of de staatssecretaris per regionale organisatie voor visserijbeheer kan toelichten welke afspraken de EC in het voorstel wil vastleggen, op welke visbestanden, vangstlimieten en overige voorwaarden die afspraken betrekking hebben en welke vangstmogelijkheden Nederlandse vissers zonder afzonderlijk nationaal quotum hebben.

Antwoord
Belangrijke regionale visserijbeheerorganisaties voor Nederland zijn de North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC) en de South Pacific Regional Fisheries Management Organisation (SPRFMO). Afspraken die de Commissie in NEAFC maakt zien op vangstlimieten, verdeelsleutels en het beheer van makreel, blauwe wijting en Atlantisch-Scandinavische haring. In SPRFMO worden afspraken gemaakt over de vangstlimieten, verdeelsleutels en het beheer van Chileense horsmakreel, Japanse makreel en verschillende pijlinktvissoorten. De onderhandelingen binnen NEAFC lopen momenteel nog ten aanzien van de verdeelsleutels. De jaarvergadering van de SPRFMO vindt begin 2027 plaats. De onderhandelingsmandaten die de Commissie hiervoor krijgt zijn vertrouwelijk. Openbaarmaking van de Europese inzet, zou nadelig kunnen zijn voor de onderhandelingspositie van de EU. De uiteindelijke overeenkomsten worden omgezet in de Verordening Vangstmogelijkheden.

Binnen zowel NEAFC als SPRFMO heeft de EU een quotum aan Nederland toegekend en zijn er dus vangstmogelijkheden voor de Nederlandse sector.
In bepaalde uitzonderlijke gevallen kan Nederland aanspraak maken op vangstmogelijkheden waar nationaal geen quotum voor is.

52. *De leden van de BBB-fractie vragen of het kabinet bij de uitwerking van de Europese routekaart voor de energietransitie in de visserij ook inzet op de verduurzaming van actieve vistuigen en het vervangen of aanpassen van hoofdmotoren en of het bereid is hiervoor subsidie beschikbaar te stellen, gezien de aanzienlijke brandstofbesparing die deze investeringen kunnen opleveren.*

Antwoord
Het kabinet zet in op het toekomstbestendig maken van de visserijsector. Om die reden heeft de staatssecretaris meerdere nationale regelingen en regelingen met betrekking tot het European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (hierna: EMFAF). opengesteld gericht op de energietransitie en de verduurzaming van de sector. Een voorbeeld hiervan is de regeling 'Minder energieverbruik in de visserij en schelpdiersector' (Kamerstuk 29 675, nr. 240) die momenteel openstaat.

53. *De leden van de BBB-fractie zijn over het algemeen tevreden over de voorgestelde quota voor de Atlantische Oceaan en de Noordzee. Deze leden vinden het positief dat de vangstmogelijkheden voor veel bestanden verbeteren. Zij maken zich wel zorgen over de zuidelijke kabeljauw. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de toestand van het zuidelijke kabeljauwbestand en in hoeverre speelt de noordwaartse verschuiving van kabeljauw door opwarming van het zeewater een rol in de waargenomen afname in het zuidelijke deel van de Noordzee? Acht de staatssecretaris het tijd om de beoordelings- en beheergebieden te herijken voor visbestanden die door*

klimaatverandering noordwaarts verschuiven, en is hij bereid dit bij de EC aan te kaarten?

Antwoord
Zoals in de beantwoording van het schriftelijke overleg over de Landbouw- en Visserijraad van oktober 2026 is aangegeven, is het meenemen van klimaatverandering in de vangstadviezen een complexe exercitie (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1854). Door middel van een ecosysteembenadering kunnen elementen, zoals klimaatverandering, meegenomen worden. De ecosysteembenadering betekent dat niet alleen naar één visbestand wordt gekeken, maar ook naar de rol van die soort in het bredere ecosysteem. De meeste adviezen zijn echter nog primair gebaseerd op de toestand van het afzonderlijke visbestand. Indien mogelijk wordt de ecosysteembenadering aanvullend beschreven in het advies. Net als voorgaande jaren zet de staatssecretaris zich in om ook te kijken hoe ecosysteemeffecten zoals klimaatverandering beter meegewogen kunnen worden in het geval van kabeljauw. In het meest recente ICES-advies wordt een doorkijk gegeven naar het verwachte herstel van het visbestand. ICES verwacht, op basis van de data die zij tot hun beschikking hebben, dat herstel van het kabeljauwbestand nog mogelijk is en de hersteldoelen nog passend zijn.

54. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris welke concrete steunmaatregelen en subsidieregelingen het kabinet met de voorgestelde wijziging van de European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF)-verordening wil verruimen. Kan hij aan de hand van voorbeelden toelichten voor welke investeringen van vissers en kwekers de huidige regels knellen en welke steun na de wijziging mogelijk zou worden?*

Antwoord
De Commissie heeft op 21 september 2026 een voorstel gedaan voor de wijziging van de verordening voor het EMFAF. Over dit voorstel wordt nog onderhandeld. Zoals te lezen is in het op 30 oktober gepubliceerde BNC-fiche (Kamerstuk 242941) over dit aanpassingsvoorstel, heeft Nederland reeds een bestemming gevonden voor de resterende middelen onder het Nederlandse EMFAF-budget. Daarom zal het kabinet geen gebruik maken van de wijziging van de EMFAF-verordening. Het kabinet betreurt dat de Commissie niet eerder actie heeft ondernomen op basis van evaluaties, rapporten en feedback van lidstaten, stakeholders en adviesraden.

55. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris om in de definitieve kabinetspositie aan te geven hoe hij aankijkt tegen EMFAF-steun voor de bouw van energiezuinigere vissersvaartuigen ter vervanging van verouderde schepen en of hij zich in de Raad wil inzetten om die steun mogelijk te maken.*

Antwoord
In het op 30 oktober jl. gepubliceerde BNC-fiche over het wijzigingsvoorstel van de EMFAF-verordening (Kamerstuk 242941) is de kabinetspositie uiteengezet die de basis vormt voor de positie die Nederland inneemt in de nog lopende onderhandelingen. Het Commissievoorstel bevat onder meer wijzigingen aangaande EMFAF-steun voor onder andere de vervanging van motoren en aanschaf van een eerste vissersvaartuig. Zoals in het BNC-fiche vermeld heeft Nederland een bestemming gevonden voor de resterende

middelen onder het Nederlandse EMFAF-budget. Daarom zal het kabinet geen gebruik maken van de wijziging van de EMFAF-verordening.

56. *De leden van de BBB-fractie zijn verbaasd dat de staatssecretaris de voorgestelde uitzondering op de eis van 90 visdagen voor saneringssteun aan aalvissers steunt. De Nederlandse aalvisserij heeft al een sanering doorgemaakt en deze leden zien voorzichtig herstel van de aalstand. Vissers en onderzoekers werken bovendien samen om de aalstand te monitoren en knelpunten voor de vismigratie, zoals gemalen en sluizen, beter in kaart te brengen. Kan de staatssecretaris toezeggen dat er in Nederland geen nieuwe saneringsronde voor de aalvisserij komt? Deze leden wijzen erop dat de Nederlandse visserij economisch zware tijden doormaakt. Vooral in de garnalenvisserij drukken de aanhoudend hoge gasolieprijzen zwaar op de bedrijfsvoering. Is de staatssecretaris bereid te bekijken of de brandstofkostenregeling kan worden verlengd?*

Antwoord
Regulering van de aalvisserij vindt primair plaats binnen de kaders van de Aalverordening. Op grond hiervan heeft Nederland een nationaal aalbeheerplan vastgesteld met verschillende maatregelen waaronder een aantal beperkingen voor de visserij op aal. Daarnaast geldt voor de aalvisserij op zee en in de kustwateren nog een aanvullende visserijsluiting van 3 maanden op grond van de Vangstverordening. Binnen deze beperkingen mag de visserij op aal plaatsvinden. Aanvullende beperkingen hierop zijn op dit moment in Europees verband niet voorzien. Een sanering van de aalvisserij is daarmee dus ook niet in beeld.
Het kabinet ziet ook dat de visserijsector, waaronder de garnalenvisserij, een economisch zware tijd doormaakt ten gevolge van de hoge brandstofprijzen. Daarom is op 28 september jl. de subsidieregeling 'Minder energieverbruik in de visserij en schelpdiersector' (de energie-efficiëntieregeling, Kamerstuk 29 675, nr. 240) opengesteld. Hiermee kunnen vissers steun ontvangen voor investeringen gericht op verduurzaming van hun vissersvaartuig. De regeling hogere bedrijfskosten visserij (Kamerstuk 29 675, nr. 241 en Kamerstuk 29675, nr. 243) is opengesteld ter overbrugging van de periode tot de openstelling van de energie-efficiëntieregeling. Het volledige EMFAF-budget is toegewezen waardoor er geen middelen beschikbaar zijn voor een verlenging van deze subsidieregeling.

57. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris ook welke mogelijkheden er zijn om buiten het EMFAF aanvullende steun te bieden. Wil hij daarbij kijken naar een nationaal gefinancierde compensatieregeling onder het Europese tijdelijke staatssteunkader Middle East Crisis Temporary State Aid Framework (METSAF) en naar de mogelijkheden van de minimissteun voor de visserij? Welke investeringssubsidies en fiscale regelingen vissers kunnen helpen hun brandstofverbruik blijvend te verlagen?*

Antwoord
De impact van de hoge brandstofprijzen heeft de volledige aandacht van de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Momenteel worden de aanvragen onder de EMFAF-regeling hogere bedrijfskosten visserij (Kamerstuk 29 675, nr. 241 en Kamerstuk 29 675, nr. 243) beoordeeld en geëvalueerd. Op 28 september jl. is de subsidieregeling 'Minder energieverbruik in de visserij en

schelpdiersector' (kamerstuk 29 675, nr. 240) opengesteld. Hiermee kunnen visserijondernemers tot € 1,25 mln. aan subsidie ontvangen voor investeringen die brandstof en energie besparen. Daarnaast hebben vissers en kwekers sinds 1 januari 2026 de mogelijkheid om gebruik te maken van de Borgstelling MKB-landbouw- en visserijkredieten. Hiermee kunnen visserijondernemers die door een tekort aan zekerheden moeilijkheden ondervinden met het verkrijgen van een lening voor investeringen in de visserij, gemakkelijker leningen afsluiten bij onder andere banken.

58. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris hoe de NVWA bij digitale controles op de Klaverbank onderscheid maakt tussen vissen en doorvaren met minder dan zes knopen en hoe zij bij het geven van een waarschuwing rekening houdt met ongunstige omstandigheden, zoals zwaar weer of tegenstroom, en met de verplichting om een lagere snelheid direct te melden.*

Antwoord
De NVWA maakt bij digitale controles op de Klaverbank (en andere beschermde gebieden op de Noordzee) onderscheid tussen visserijactiviteiten en doorvaart op basis van Vessel Monitoring System (VMS)-gegevens. Indien nodig worden deze gegevens getoetst aan de hand van Automatic Identification System (AIS)-gegevens. Binnen het beschermde gebied geldt voor doorvaart een minimale vaarsnelheid van 6 knopen. Een vissersvaartuig dat met een lagere snelheid vaart, wordt in beginsel aangemerkt als vissend. Wanneer een vissersvaartuig tijdens doorvaart vanwege omstandigheden, zoals zwaar weer of tegenstroom, niet in staat is om de minimale snelheid van 6 knopen aan te houden, geldt de verplichting om dit direct bij de NVWA te melden. Deze meldplicht geldt onverkort, ongeacht de oorzaak van de lagere vaarsnelheid.

59. *De leden van de BBB-fractie hebben eerder vragen gesteld over staandwantvisserij met spiegelnetten. Deze leden hebben het signaal ontvangen dat het Franse vissersvaartuig Alexis III voor de Nederlandse kust met spiegelnetten zou hebben gevist. Klopt het dat Franse vissers in Nederlandse wateren met spiegelnetten mogen vissen waar Nederlandse vissers dat niet mogen? Zo ja, hoe kan dat? Het lijkt deze leden niet de bedoeling dat voor Nederlandse vissers in hun eigen wateren strengere regels gelden dan voor Franse vissers die daar met hetzelfde vistuig vissen. Hoe kijkt de staatssecretaris hiernaar?*

Antwoord
Visserij met spiegelnetten door Franse vissers in Nederlandse wateren, voor zover de vissers daartoe toegang hebben, is niet verboden. Voor het gebruik van bepaalde vistuigen in de Noordzee is een vismachtiging nodig, die wordt afgegeven door de lidstaat waarin het vissersvaartuig is ingeschreven. Als de Franse visser een machtiging heeft gekregen om spiegelnetten te gebruiken in de Noordzee, mag de Franse visser dat vistuig in het in de machtiging aangegeven gebied gebruiken. Of een lidstaat machtigingen voor bepaalde vistuigen kan afgeven is onder meer afhankelijk van het gebruik van dergelijke vistuigen in de referentiejaren 2006/2007, zogenaamde track records. Nederland heeft geen track records voor visserij met spiegelnetten, en daarom is het momenteel ook niet mogelijk om daarvoor machtigingen te geven aan Nederlandse vissers.

60. *De leden van de BBB-fractie vragen naar de stand van zaken rond de aanlandplaatsen bij Kornwerderzand en Brouwershaven. Deze leden hebben begrepen dat het toegezegde gesprek met de visserijsector hierover nog niet heeft plaatsgevonden. Klopt dat? Zo ja, wanneer gaat de staatssecretaris met de sector in gesprek? Is de staatssecretaris bereid om in dat gesprek te bespreken of de trailerhelling aan de westzijde van de Brouwersdam kan worden aangewezen als alternatieve aanlandplaats voor kleine vissersvaartuigen in plaats van Brouwershaven? Kan de staatssecretaris bij de beoordeling meewegen dat oesterrapers op die locatie ook al lossen?*

Antwoord
De staatssecretaris heeft de Tweede Kamer op 30 september 2026 per brief (Kamerstukken 1501-32, nr. 1851) geïnformeerd over de afwegingen in de aanwijzing van aanlandhavens conform de Beleidsregel aanwijzing havens en plaatsen voor de visserij. In deze brief heeft de staatssecretaris ook de aanvullende controle op de aanlandgegevens van de havens van Kornwerderzand en Brouwershaven toegelicht en dat dit niet tot wijzigingen in zijn besluit heeft geleid. Hierover heeft ook contact plaatsgevonden met de producentenorganisaties. Momenteel werkt de staatssecretaris om de nieuw aan te wijzen aanlandhavens op te nemen in de Uitvoeringsregeling zeevisserij. Voorafgaand aan de definitieve wijzigingen zal communicatie met de visserijsector plaatsvinden. Voor eventuele andere aanlandhavens kan een verzoek worden ingediend volgens het proces beschreven in de Beleidsregel aanwijzing havens en plaatsen voor visserij.

61. *De leden van de BBB-fractie komen terug op de toezegging van de minister LVVN om de analyse van Wageningen Marine Research over de Benthische Indicator Soorten Index (BISI)-methode met de Kamer te delen. Deze leden hebben begrepen dat de analyse inmiddels bij het ministerie ligt. Kan de staatssecretaris bevestigen dat het ministerie de analyse heeft ontvangen en aangeven wanneer de Kamer deze tegemoet kan zien? Heeft professor Jaap van der Meer inmiddels input kunnen leveren voor de reflectie op het rapport? Zo nee, is de staatssecretaris bereid hem alsnog te vragen om op het rapport te reflecteren?*

Antwoord
Over dit onderwerp heeft de staatssecretaris met de Kamer al eerder uitvoerig gesproken en tijdens het Waddendebat op 8 oktober jl. heeft hij aangegeven dat hij Wageningen Marine Research (WMR) opdracht heeft gegeven om de BISI in zijn huidige vorm te analyseren, inclusief de bezwaren die zijn geuit door wetenschappers zoals emeritus hoogleraar Jaap van der Meer. Bij deze analyse zijn ook externe deskundigen betrokken, waaronder experts van de Rijksuniversiteit Groningen, het NIOZ en het CBS. Professor Van der Meer is zelf ook bij dit proces betrokken. De analyse van WMR is in concept afgerond. Op basis hiervan organiseert LVVN in december een bijeenkomst met de wetenschappelijke experts en experts van de verschillende stakeholders, waaronder de visserijsector en NGO’s, om de bevindingen te bespreken. De input uit deze bijeenkomst wordt door WMR meegenomen in het uiteindelijke definitieve advies. De staatssecretaris zal de Kamer in januari over het advies van WMR en zijn appreciatie informeren.

62. *De leden van de BBB-fractie bedanken de staatssecretaris voor zijn inzet bij de aanpak van uitheemse rivierkreeften. Deze leden missen in de brief aandacht voor de rol die de beroepsvisserij kan spelen bij het wegvangen van rivierkreeften. Kan de staatssecretaris aangeven of er nog een vervolgbrief komt over het verruimen van de mogelijkheden voor beroepsvissers om rivierkreeften weg te vangen? Zo ja, wanneer kan de Kamer die brief verwachten en welke verruimingen worden overwogen? Zo nee, is dit dan de volledige aanpak en waarom is daarin geen ruimere rol voor de beroepsvisserij voorzien?*

Antwoord
De beroepsvisserij wordt al op verschillende locaties ingezet door waterbeheerders bij de beheersing van uitheemse rivierkreeften. Dit zie ik als een positieve ontwikkeling. De beroepsvisserij bezit voor grote gebieden al de nodige instrumenten en bevoegdheden om uitheemse rivierkreeften weg te kunnen vangen. Aanvullende aanpassing van regelgeving ziet de staatssecretaris daarom niet als noodzakelijk.

63. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris of de geldende regelgeving voorschrijft dat vissers schelpdieren in de schelp moeten aanlanden. Mogen vissers de schelpdieren al aan boord uit de schelp halen en het schelpdiervlees vervolgens aanlanden en zelf op de markt brengen?*

Antwoord
De voedselveiligheidswetgeving (Vo EU 853/2004) staat toe dat ‘fabrieksvaartuigen’ tweekleppige weekdieren (zoals schelpdieren) verwerken. Onder een ‘fabrieksvaartuig’ wordt verstaan een vissersvaartuig aan boord waarvan visserijproducten één of meer van de volgende behandelingen ondergaan en nadien van een onmiddellijke verpakking worden voorzien en indien nodig worden gekoeld of ingevroren: fileren, in moten verdelen, stropen, schalen en schelpen verwijderen, hakken, verwerken. Erkenningen als ‘fabrieksvaartuig’ worden verleend door de NVWA en zijn afhankelijk van het proces dat aan boord van het betreffende vissersvaartuig plaatsvindt.
Levende tweekleppige weekdieren kunnen alleen aan de retail worden verkocht via een erkend verzendcentrum. Ingevolge de voornoemde voedselveiligheidswetgeving (Vo (EU) 853/2004 Bijlage III, Sectie VII, Hoofstuk IV onderdeel B lid 4) is bepaald dat de betreffende weekdieren alleen uit een productiegebied metklasse A afkomstig mogen zijn wanneer het verzendcentrum aan boord van een vaartuig is gevestigd.

64. *De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris hoe de gesprekken met zijn Duitse collega’s zijn verlopen over de voorgenomen sluiting van gebieden waar ook Nederlandse vissers actief zijn. Wat hebben deze gesprekken voor de Nederlandse vissers opgeleverd? Is de staatssecretaris bereid opnieuw met zijn Duitse collega’s in gesprek te gaan over de gevolgen voor de Nederlandse vissers?*

Antwoord
Zoals bekend heeft de staatsecretaris vernomen dat Duitsland mogelijk bepaalde gebieden in de Duitse Noordzeekustzone wil sluiten. Zo’n voorgenomen gebiedssluiting wordt altijd voorafgegaan door een formele aankondiging én consultatie in Europees verband. Tot op heden heeft Nederland hierover geen informatie hierover van Duitsland ontvangen. Nederland zal de formele aankondiging van Duitsland afwachten. Dat is ook het moment dat de eventuele gevolgen voor de Nederlandse visserij goed in kaart

worden gebracht. Als het daarbij nodig blijkt, is de staatsecretaris bereid om specifieke zorgen bij zijn Duitse counterpart onder de aandacht te brengen.

65. *De leden van de BBB-fractie constateren dat de Kamer de toegezegde schriftelijke terugkoppeling over veiligheidstraining voor vissers bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en ankeren nog niet heeft ontvangen. Kan de staatssecretaris aangeven of het toegezegde overleg met de minister van IenW inmiddels heeft plaatsgevonden? Zo ja, wat waren de uitkomsten per onderwerp? Zo nee, wanneer staat het overleg gepland? Op welke datum kan de Kamer de toegezegde brief met de beantwoording van de openstaande vragen over deze onderwerpen verwachten?*

Antwoord
De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft tijdens het commissiedebat Maritiem bij de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat op 30 september 2026 op vragen van de BBB-fractie toegezegd dat hij schriftelijk op de betreffende onderwerpen terugkomt. De Kamer zal voor het kerstreces door de minister van IenW middels een voortgangsbrief worden geïnformeerd over de toezeggingen.

66. *Deze leden vragen of de stenenactie van Greenpeace heeft geleid tot vertraging of extra kosten bij de aanleg van het Britse windpark Norfolk Vanguard. Kan de staatssecretaris ook bevestigen dat Greenpeace, zoals op online beelden te zien is, vissersschepen op de Doggersbank actief hindert? Welke stappen zet hij om hiertegen op te treden en de veiligheid van vissers te waarborgen? Is hij bereid om, in lijn met de motie-Van der Plas over schade verhalen bij vernielingen tijdens demonstraties (Kamerstuk 34324, nr. 43), aantoonbare schade en kosten van het Rijk waar juridisch mogelijk op Greenpeace te verhalen?*

Antwoord
De staatssecretaris vindt het dumpen van zware rotsblokken op zee onverantwoord en onacceptabel en keurt de desbetreffende actie af. De veiligheid van vissers staat hierbij voor de staatssecretaris altijd voorop. In deze specifieke situatie zijn de door Greenpeace verstrekte coördinaten van de actieplekken door het Fisheries Monitoring Center (FMC) van de NVWA gedeeld met de visserijsector. De staatssecretaris bekijkt momenteel welke gevolgen deze actie heeft en heeft hierover afstemming met andere betrokken bewindspersonen binnen het kabinet.

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 109103718

De staatssecretaris zal in de beantwoording van de schriftelijke vragen over dit onderwerp van het lid Van der Plas (BBB) de Tweede Kamer nader informeren (Kamerstuk2026D56849).

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Silvio P.A. Erkens
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur